

الحكم تقود إلى السعادة

«Хикматлар – саодатга етаклар»

Иккинчи китоб

Тузувчи ва таржимон:
Анвар Аҳмад

Тошкент:
2015 йил

ТАҚДИМ

Ўзининг илоҳий ҳикмати ила инсонни ҳикматга қобилиятли ва мойил қилиб яратиб, бу билан уни бошқа махлуқотлардан имтиёзли қилган, унга Ўз даргоҳидан ҳикматлар илҳом этган, энг олий ҳикматларни ваҳий қилиб юборган, ҳар бир иши ҳикматли бўлган Ҳақим Зот – Роббимиз Аллоҳ субҳанаҳу ва таолога Ўзининг ҳикматлари кўламича ҳамду санолар бўлсин!

Ҳақим Зотнинг энг ҳақим бандаси, инсониятга ҳикматни – суннатни ўргатган, ўлмас ҳикматлар қолдирган, бутун ҳаёти тўлалигича ҳикмат бўлган, башариятнинг ҳақими, севиқли Расулимиз Муҳаммад Мустафо соллаллоҳу алайҳи васалламга айтган ҳикматлари ададича салавоту саломлар бўлсин!

Ҳикматга ошиқ бўлган, қалблари ҳикмат нурига тўлган, бутун ҳаётини ҳикмат асосида қуришга интилан ҳикматли бандаларга Аллоҳнинг ризоси ва раҳмати бўлсин!

Аллоҳ таоло инсонни бошқа мавжудотларни яратганидек, «Бўл!» деган амр билан эмас, балки Ўз кўли билан яратиб, унга Ўз ҳузуридан руҳ пуфлаган. Шунинг учун инсон бошқа бирор жонзотда топилмайдиган хусусиятларга эга бўлди. Инсонни бошқа махлуқотлардан фарқлаб турадиган ана шундай хусусиятларидан бири – унинг ҳикматга ошнолигидир. Инсоннинг ҳикматга бўлган интилиши ундаги ақл жавҳарига бевосита боғлиқдир. Аммо ҳикмат инсоннинг фақатгина ақлий қобилиятининг маҳсули эмас. У кўпроқ руҳнинг маркази бўлмиш қалбга боғлиқдир. Бошқача қилиб айтганда, унинг булоғи ҳам қалб, сингадиган ўрни ҳам қалбдир. Инсоннинг қалби қанчалик мусаффо бўлса, ҳикматга шунча кўпроқ мойил бўлади, уни яхшироқ сингдиради ва ўзи ҳам аста-секин ҳикмат булоғига айланиб боради. Ана шундай қалб эгаси ҳақим дейилади.

Хўш, ҳикмат ўзи нима? Унинг мазмун-моҳияти нимадан иборат?

«Ҳикмат» арабча сўз бўлиб, «мустаҳкамлик», «ман қилиш», «донишмандлик», «оқилоналик», «хукм» маъноларини билдиради. Уламолар ҳикматга турлича таъриф берганлар.

Ибн Мурдавайх Ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан нақл қилади: «Ҳикмат – ақл, фаҳм ва топқирликдир».

Роғиб айтади: «Ҳикмат – илм ва амалда ҳақиқатни топишдир».

Абу Ҳайён айтади: «Ҳикмат – одамлар ваъз оладиган, ўзларига танбеҳ оладиган ва бир-бирларига айтиб юрадиган мантиқдир».

«Ал-Муъжамул-васит» китобида шундай дейилади: «Ҳикмат – энг афзал илмлар асосида ишларнинг энг афзалини билиш, тушуниб етишдир».

Ҳақимларнинг кўплари ҳикматга қуйидагича таъриф беришади: «Ҳикмат – нарсаларнинг ҳақиқатини инсоннинг имконияти етадиган даражада асл ҳолида билишдир».

«Ҳикмат» сўзи бизнинг тилимизда ҳам юқоридагига яқин маъноларда ишлатилади. Донишмандликка, оқилона гап-сўзларга, иш-холатларнинг сир-асрорларига нисбатан ҳам айнан ҳикмат сўзи қўлланилади.

Инсоният тарихида ўзининг ҳикматли гаплари билан ном чиқарган биринчи зот Довуд алайҳиссалом ҳисобланадилар. Ҳикмат билан танилган, ҳақимларнинг устози деб тан олинган буюк шахс – Лукмон Ҳақим ҳам Довуд алайҳиссаломнинг шогирди ҳисобланади. Аллоҳ таоло Қуръони Каримда Лукмон Ҳақим ҳақида шундай дейди:

«Батаҳқиқ, Биз Лукмонга Аллоҳга шукр қилгин дея ҳикматни бердик. Ким шукр келтирса, фақат ўзи учун шукр келтиради. Ким куфр келтирса, албатта, Аллоҳ Ғаний ва мақтовга сазовор Зотдир» (Лукмон сураси, 12-оят).

Аллоҳ таолонинг Лукмонга ҳикмат неъматини берганини алоҳида таъкидлаши, унинг ҳақимлигини мақташи, айрим ҳикматли сўзларини сиз билан бизларга насиҳат ўлароқ келтириши, Қуръони Каримдаги бир сурани унинг номи билан аташи – барча-барчаси Аллоҳ таолонинг ҳузурда ҳикматнинг нақадар юксак эътибори борлигини кўрсатади.

Аллоҳ субҳанаҳу ва таоло Куръони Каримда пайғамбарлик вазифаларидан бири – кишиларга ҳикматни ўргатиш эканини очиқ айтиб қўйган:

«Шунингдек, ичингизга ўзингиздан, сизларга оятларимизни тиловат қиладиган, сизларни поклайдиган, сизларга китобни, ҳикматни ва билмайдиган нарсаларингизни ўргатадиган Расул юбордик» (Бақара сураси, 151-оят).

Ҳа, Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламнинг пайғамбарлик ҳаётидаги асосий вазифаларидан бири инсонларга ҳикматни ўргатиш бўлган. У зотнинг суннатлари тўла ҳикматдир. Сўзлаган сўзлари ҳам, қилган ишлари ҳам, ҳатто сукутлари ҳам ҳикматдан иборат эди. Шу боис, муфассир уламоларимиз оятдаги «ҳикмат»ни «суннат» деб тафсир қилганлар. Дарҳақиқат, ҳикматнинг энг олий намуналари Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларида акс этган.

Ҳикмат деганда биринчи бўлиб инсоннинг ўз Яратувчисини таниши тушунилиши лозим. Имом Ғаззолий айтади: «Ҳамма нарсани билган, лекин Аллоҳни танимаган кишини ҳақим деб бўлмайди, чунки у энг улуғ ва энг афзал маърифатдан маҳрумдир».

Ҳикмат инсоннинг ҳаётини тартибга солишга, унинг осойишта, сермазмун ва сермахсул ҳаёт кечиришига, хато-камчиликлардан, тойилишлардан холи бўлишга хизмат қилувчи юксак билимдир. Ҳикмат инсоннинг ақлини чархлайди, заковатини оширади. Ҳикмат билан иш тутиш инсоннинг оиладаги, жамиятдаги, ҳатто ўз наздидаги мартабасини кўтаради. Ҳикматлар инсонга ҳаёт тажрибасининг тайёр хулосасини тақдим қилади.

Бир ҳақимдан: «Инсон бир неча юз йил умр кўриши мумкинми?» деб сўрашибди. У: «Ҳа», деб жавоб берибди. «Қандай қилиб?» дейишибди. Шунда ҳақим: «Китоб ўқиб. Китоб бир инсоннинг бир неча йил, балки бир умрлик тажриба ва билимларининг хулосаси ўлароқ дунёга келади. Уни ўқиган киши ўшанча умр кўрган ҳисобланади», деб айтган экан.

Инсонга ана шундай асрларга татигулик умр бахш эта олувчи китоблар ичида энг қимматлиси, шубҳасиз, ваъзу-ҳикматга доир асарлардир. Бинобарин, ҳикматларни ўзига сингдира билган одам минг йиллаб умр кўргандек тажрибага эга бўлади. Зеро, айрим ҳикматлар бутун бир инсон умрининг хулосаси ўлароқ дунёга келган. Бундай ҳикматларни ўрганган киши ўша ҳикматларни айтган инсонларнинг умрича ҳаёт кечиргандек бўлади.

Ислом уммати ҳикматни ўрганишга, уни ҳаётда акс эттиришга, ҳар бир иш ортидаги ҳикматларни очиб беришга қадимдан интилиб келган. Жумладан, улуғ аждодларимиз ҳам ҳақиқий ҳикматпарвар, ҳикматга шайдо инсонлар бўлишган. Шунинг учун ҳам улуғ бобокалонларимизнинг илмий меросларида дунёдаги энг гўзал ҳикматлар акс этган. Бунинг натижаси ўлароқ, халқимизда ҳикматли сўзларга бўлган қизиқиш бошқа халқларга қараганда анча юқори даражада туради. Ушбу ҳақиқатни яхши англаган устоз Анвар Аҳмад жаноблари араб адабиётларидан юзлаб ҳикматларни тўплаб, уларни ўзбек тилига таржима қилиб, www.arabic.uz сайтнинг «Тасвирдаги ҳикматлар» бўлимида мунтазам бериб боришни йўлга қўйдилар. Бундан кўпчилик ўқувчилар мамнун бўлишди, кўплаб яхши фойдалар олишди. Бу олқишлардан илҳомланган муҳтарам таржимонимиз интернет оламига сайр қилиш имкони бўлмаган ўқувчиларга ҳам ушбу гавҳарлардан баҳраманд қилиш ниятида мазкур ҳикматларни рисола шаклида чоп этишга қарор қилдилар. Қўлингиздаги китобча ушбу хайрли ишда қўйилган илк қадам, ўзига хос дебочадир.

Бугунги кунда маълумот ўқиш учун турли замонавий воситалар беҳад кўпайиб, оммалашиб, қулайлашиб, ўқувчиларни ўзига ром этган бўлса-да, китоб ўзининг қийматини йўқотгани йўқ. Китоблар барибир илм-маърифат манбаи ўлароқ китоб расталарини тўлдириб турибди. Дарҳақиқат, китобнинг ўрни бошқа. Ундан фойдаланиш учун электр токи, бирор жиҳоз ва шунга ўхшаш омиллар шарт эмас. У қачон қўл чўзсангиз, «Лаббай!» деб келадиган, то сиз зериккунингизча сиздан аримайдиган энг вафодор дўстдир, суҳбатдошдир. Ана шу эътибордан, таржима қилинган ҳикматларни китоб шаклида тақдим этилишини қўллаб-қувватлаш лозим.

Ушбу рисоладаги ҳикматлар маълум бир соҳага чекланмаган бўлиб, эркин мавзудадир. Унда инсоннинг Аллоҳ таоло билан бўладиган муносабатлари, бошқа инсонлар билан бўладиган алоқалари ҳамда ички оламини назорат қилиш, кишининг ўз-ўзини

тарбиялашига доир хилма-хил ҳикматлар мавжуд. Уларда саҳобаи киромлардан тортиб, бугунги кундаги донишманд инсонларнинг кўплаб қимматли фикр-мулоҳазалари ўз ифодасини топган. Ҳар бир ҳикматга махсус расм ишланган. Китобчадан кўзланган мақсадлардан бири – араб тилини янги ўрганган кишиларда таржима малакасини ошириш бўлгани боис, аввал суратларда ҳикматнинг арабча матни берилиб, таржима сурат остида тақдим этилган. Бу ҳам яхши бир услуб: ўқувчи таржима қилишни ўрганиш билан бирга энг қимматли ва сара маълумотларга, илм-маърифатга эга бўлади.

Ҳикматларнинг кўпи халқ оғзаки ижодига айланиб улгургани учун кўп ўринда уларнинг муаллифи шахсан кўрсатилмаган. Аммо таржимонимиз омонат сифатида, уларни асосан қуйидаги интернет саҳифаларидан олинганини айтади:

- 1) ثقف نفسك
- 2) كلام من القلب
- 3) خذ الحكمة
- 4) بستان الحكماء
- 5) ثقافة حول العالم
- 6) الموسوعة بوك
- 7) ثقافة وعلوم
- 8) حكمة اليوم
- 9) عجائب وغرائب حول العالم
- 10) أقوال أعجبتني
- 11) كنوز من الحكمة
- 12) ذكر الله
- 13) عذب الكلام
- 14) عالم الثقافة والمعرفة

Ҳикматларни таржима қилишда имкон қадар ўртача йўл тутишга ҳаракат қилинган: бир йўла матнга ёпишиб олиб, айнан сўзма-сўз таржима қилишдан ҳам, матнни бир четга қўйиб, умумий маънони таржима қилишдан ҳам қочилган. Зеро, таржима тамоман сўзма-сўз бўлиб қолса, тил ўрганувчиларнинг малакасини ошира олмайди, натижада ўқувчи ғализ ва тор таржима қилишдан нарига ўта олмай қолади. Агар умумий мазмунни ўгиришга ўтилса, бунда ҳам ўқувчида таржима маҳорати шаклланмайди, матнни тўлиқ эмас, балки хулоса шаклида таржима қиладиган ва қоидаларни ишлата билмайдиган бўлиб қолади. Агар ўқувчиларимиз ушбу таржимадан ва ундаги маънолардан озгина бўлса-да фойда олсалар, мақсадга етган бўламиз.

Аллоҳ талодан ушбу камтарона уринишни Ўз даргоҳида хусни қабул айлаб, барча китобхонларимиз учун манфаатли қилсин. Муҳтарам таржимонимиз Анвар Аҳмад жанобларига оилавий бахт-саодат, сўнмас ғайрат, ижодий ишларига барака ато этсин.

Ушбу «**Ҳикматлар – саодатга етаклар**» "الحكم – تقود إلى السعادة" китобининг кейинги қисмларини ҳам китобхонларга тез кунларда, янада юқорироқ савияда тақдим этиб боришларида Ўзи мадақкор бўлсин.

223. Аллоҳга осийлик қилмаган кунинг энг гўзал кунингдир...

224. Қалбингда Аллоҳга муҳаббат катталашгач, барча нарса арзимас бўлиб бораверади!

225. Бир мақсад томон секин-афта бўлса ҳам юриб
боришинг мақсадсиз юрганингдан афзал...

226. Роббим! Гуноҳларим қалбимни эзса, унинг кечирилишини мен учун осон қилиб, қалбимни шод айла!

227. Энг кўп бахт-саодатга эришиш имкони бор махлуқ инсондир. Фақат шарти шуки, у ўзини бошқалар билан солиштиришни бас қилиши керак.

228. Келажакни ўйлаб ташвишланма. Мен хоҳлайман, сен хоҳлайсан... лекин Аллоҳнинг хоҳлагани бўлади.

229. Инсоннинг фазилати унинг қўлида нималар борлигида эмас, балки у нималар бера олишидадир. Масалан, Қуёшда олов бор, лекин унинг фазилати бутун коинотни нурга тўлдириб туришидадир.

230. Ёшликда хаёл қилиб, орзу қилган ўша содда ҳаёт, афсуски, амалга ошмади...

231. Аллоҳим! Намоз ўқиб бўлиб эмас, ўқиётиб роҳатланадиганлардан қилгин!

232. Ҳасан Басрий раҳимахуллоҳ:
«Ким Аллохдан қўрқса, Аллох барчани ундан қўрқадиган қилиб қўяди», дедилар.

233. Бошқаларни ҳис қилиш олтинчи сезги бўлиб, унга фақат қалби мусаффо кишилар эга бўладилар.

234. Ўзингга муносиб бўлмаган маконда яшамоғинг қайғули ва аламлидир!

235. Ризқим менинг қаердалигимни билмайди, деб қўрқма, ризқинг сенинг манзилингни жуда яхши билади. Сен унга етиша олмасанг ҳам, у сенга аниқ етиб келади.

236. Қулоқ солиб, тинглайдиганлар учун эслатма:

Бир киши бошқа бир кишининг охиратдаги тақдири ҳақида ҳукм қилиши жоиз эмас, чунки ғарғара ҳолатидан олдин нима бўлишини фақат Аллоҳ билади!

Одамларнинг сўзлари Аллоҳнинг қазои қадаридан ўзиб ҳам, қолиб ҳам кетмайди!

Биз бирор кишининг қисмати ҳақида Аллоҳнинг олдида масъул эмасмиз. Аммо Аллоҳ бизни хотимамиз хусусида сўроқ-савол қилади.

237. Сенга дастлаб яхши муносабат қилган кишига эътибор берма, сен билан охиригача яхши муносабатда қоладиган кишига эътибор бер!

238. Бировларнинг мусибати устидан кулма!
 Камбағалнинг ҳузурида бойлигингни гапирма!
 Беморнинг ҳузурида соғлигингни гапирма!
 Кучсизнинг ҳузурида кучингни гапирма!

Бахтсизнинг ҳузурида бахтингни гапирма!
Маҳбуснинг ҳузурида эркингни гапирма!
Бепуштнинг ҳузурида фарзандларингни гапирма!
Етимнинг ҳузурида отангни гапирма!
Уларнинг мусибатидан кулсанг, алами ортади.
Жоҳиллигинг билан уларни тириклай гўрга тикасан!

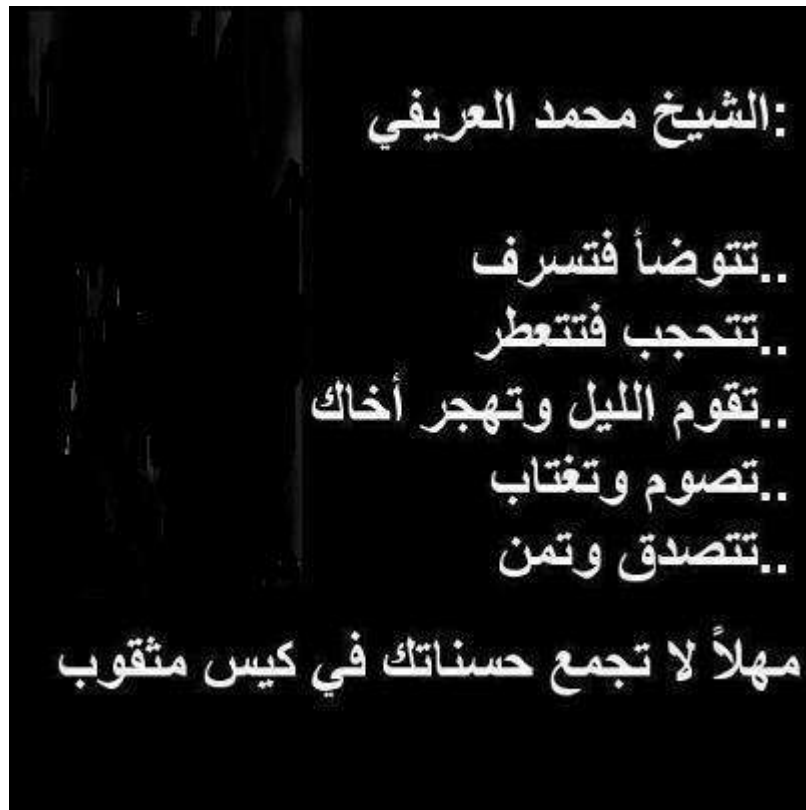
239. Ҳаёт имтиҳондир. Аллоҳ дуоингни ижобат қилса, иймонингни зиёда қилади. Ижобат қилишни кечиктирса, сабрингни зиёда қилади. Ижобат қилмаса, сен учун яхшироқ нарсани сақлаб турган бўлади.

240. Бир ҳақим зотдан: «Офият нима?» деб сўрашган эди, «Куннинг гуноҳсиз ўтиши», деди.

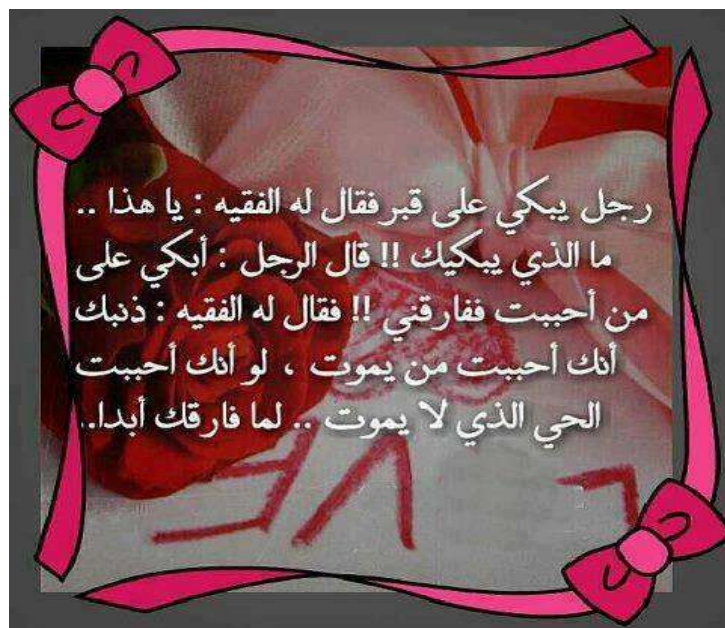

241. Бир ҳақим зот айтди: «Пойабзалсиз юрганга йиғлаб юрган эдим, икки оёғи йўқ кишини кўриб, йиғидан тўхтадим». Ҳар доим: «Ҳар қандай ҳолатда ҳам Аллоҳга шукр», дегин».

242. Шайх Муҳаммад Арифий айтадилар:

«Таҳорат қиласану, исроф қиласан. Ҳижоб ўрайсану, атир сепаб оласан. Таҳажжуд намозига турасану, биродаринг билан аразлашасан. Рўза тутасану, ғийбат қиласан. Садақа берасану, миннат қиласан. Кўзингни оч! Солиҳ амалларингни тешик халтага солма!»

243. Бир киши қабр ёнида йиғлаб турар эди. Шунда бир фақиҳ: «Нима учун йиғлаяпсан?» деди. У: «Яхши кўрган кишим мени ташлаб кетди, шунинг учун йиғлаяпман», деди. Фақиҳ: «Бир кун ўлиши аниқ одамни яхши кўрган экансан. Агар ўлмайдиган, абадий Зотни яхши кўрганингда У сени ҳеч қачон ташлаб кетмас эди», деди.

244. Ҳаёт ниҳоясида руҳнинг ёлғиз ўзи қолади. Унга солиҳ амаллардан бошқаси ҳамроҳ бўла олмайди.

245. Дўстлар шундай бўлади: дастлаб кўп бўлади, сўнгра камайиб, озайиб, ниҳоят, ёнингда фақат содиқларигина қолади, холос.

246. Баъзи одамлар мен учун шундай бир тажриба қолдириб кетишдики, бу тажрибалар менга келажакда ана шундайлардан қандай четланишни ўргатди.

247. Сенга осийлик қилсам ҳам, айбимни яширдинг.

Сени унутсам ҳам, мени эсладинг.

Сенга ғазаб қилсам ҳам, раҳм қилдинг.

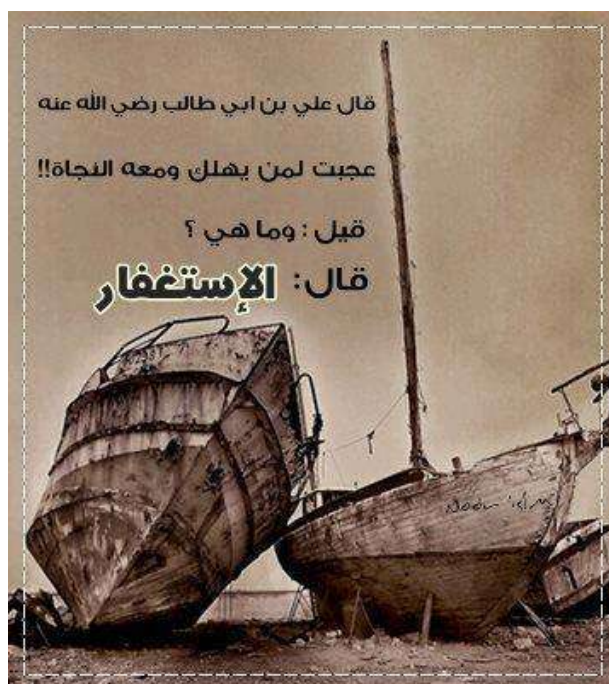
Эй айбу нуқсонлардан пок Зот! Сендан бошқа илоҳ йўқ.
Мен золимлардан бўлиб қолдим!

248. Қанчадан-қанча софдил, самимий инсонлар бор, аммо ақллар уларни идрок этмайди. Аммо қанчадан-қанча мунофиқлар қалбларни ўзига ром этаверади.

249. Дуо қиламиз, лекин сўраганимизнинг аксини кўрамиз. Шунда «Нега бундай бўлди? Ахир кечагина дуо қилган эдим-ку», деймиз. Ноқис ақлинг билан мукамал Зотга бундай муомала қилма! Аллоҳ сўраганингни ўз вақтида бериш учун чора-тадбир қилмоқда, холос!

250. Али ибн Абу Толиб: «Халос қилувчи нажот бўла туриб, ҳалок бўлган кишига ҳайронман», дедилар. «Қандай нажот?» деб сўрашди. «Истиғфор», дедилар.

251. Аллоҳ бир кишига неъмат ато қилса, бунга ҳасад қилма. Ахир Аллоҳ (эвазига) ундан нимани олиб қўйганини билмайсан! Аллоҳ сендан бир нарсани олиб қўйса, хафа бўлма. Ахир унинг ўрнига нима беришини билмайсан-ку! Шунинг учун доимо «Алҳамдулиллаҳ», дейишни канда қилма!

252. Гоҳида сукут қилиб, жим турамиз... Чунки сўзимиз ҳеч нарсани ўзгартирмаслигини биламиз...

253. Бўрон кемани бузиб юборишга қодир, лекин боғланган ипни ечишга қодир эмас. Ғазаб ҳам шундай. Дунёни бузиб ташлашга қодир, лекин ечим тақдим қила олмайди.

254. Дунёдаги энг гўзал нарса – Аллоҳнинг муҳаббати! Жаннатдаги энг яхши нарса – Аллоҳни кўриш! Китобларнинг энг манфаатлиси – Аллоҳнинг Китоби! Халойиқнинг энг яхшиси Аллоҳнинг Расулидир!

255. Илмнинг аввали жим туриш, сўнгра қулоқ тутиш, сўнгра ёд олиш, сўнгра амал қилиш, сўнгра эса уни тарқатишдир.

Ҳаётдаги энг улкан мусибат ўлим эмас. Энг улкан мусибат –ҳаётлик чоғимизда Аллоҳдан кўрқиш ҳиссининг ўлишидир.

256. Ким ҳақиқий дуо қилиб, чинакам гўзал сабр қила олса, бўлиши мумкин эмас деб ўйлаганлари ҳам ўнгидан келаверади.

257. Бизнинг ҳақиқий мусибатимиз – ҳаромдан кўра айбли нарсадан кўпроқ хижолат чекишимиздадир.

258. Миш-мишни ёвуз одам ўйлаб топади. Аҳмоқ уни тарқатади. Ақлсиз, нодон уни тасдиқлайди. Сен мана шу уч тоифадан бўлмасликка ҳаракат қил!

259. Дунёда ҳеч ўкинма! Дунёнинг ишлари бизнинг иродамиз билан эмас, Аллоҳнинг амри билан бўлади. Аллоҳнинг барча ишларида албатта бир яхшилик бор.

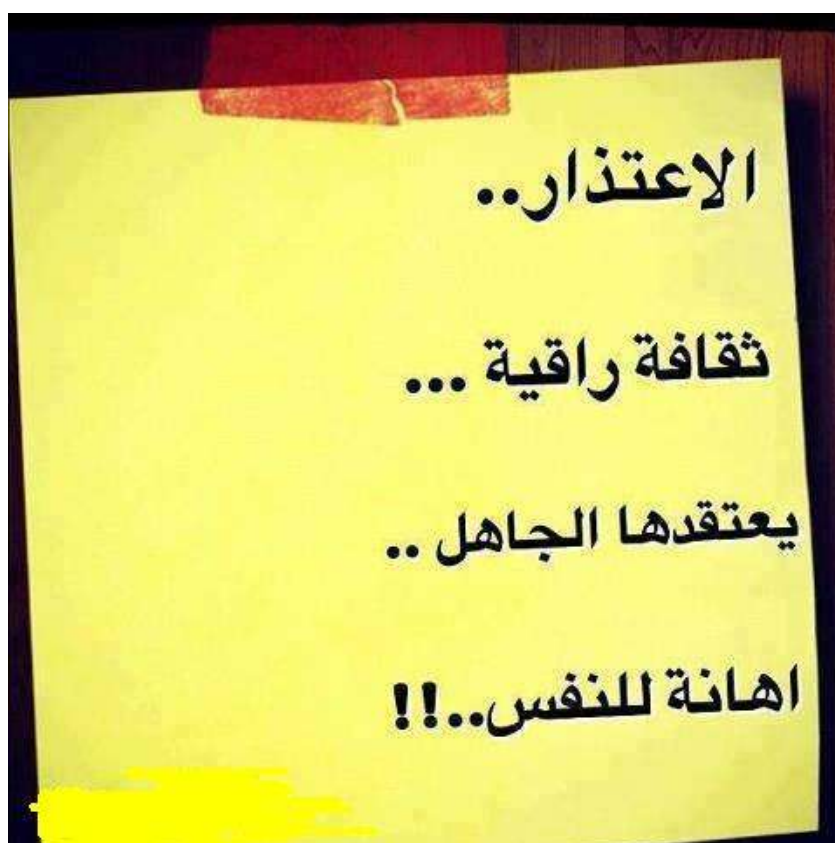

260. Кечагина доно ва ақлли эдим, дунёни ўзгартирмоқчи эдим! Бугун эса ҳаким ва донишмандман. Шунинг учун ўз нафсимни ўзгартирмоқчиман!

Жалолиддин Румий

261. Роббим! Мендаги ёмон нарсалар сабабли ҳузурингдаги яхши нарсалардан маҳрум қилиб қўйма!

262. Узр сўраш маданиятнинг олий чўққисидир. Жоҳиллар эса уни ўзликни хорлаш деб ўйлашади.

263. Феъллинг ва ахлоқинг билан хурмат-эътибор қозонасан.

264. Аниқ билиб қўйки, яхшилигинг ҳам, ёмонлигинг ҳам бир кун ўзингга қайтади. Нима қилсанг ҳам, жазосини оласан!

265. Гоҳида киши тоати сабабли ғурур, миннат ва кибрга кетади. Гоҳида киши гуноҳ-маъсият сабабли синиқлик, тавба ва пушаймонликка тушади.

266. Одамларга керагидан ортиғини бериб юборма, ахир сув кўплигидан ўсимлик ҳам ҳалок бўлади-ку!

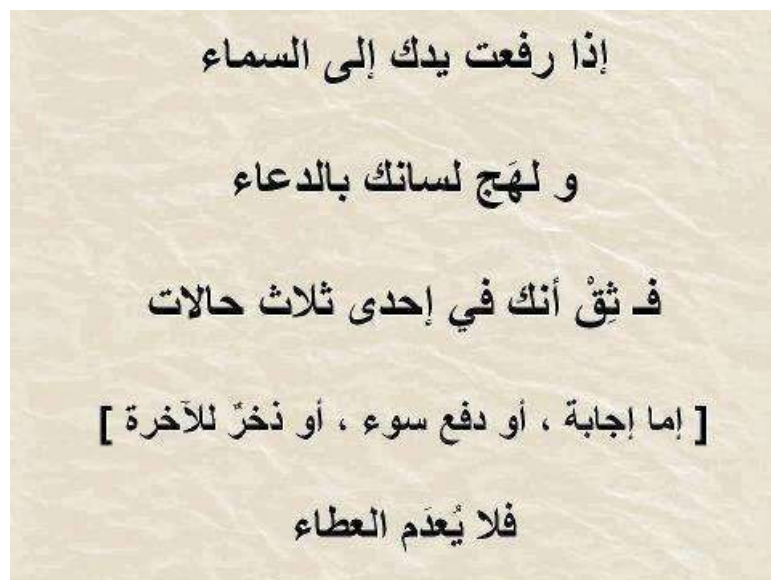

267. Гапиришни ўрганиш учун икки йил етади.
Жим туришни ўрганишга эса олтмиш йил кетади.

Расул Гамзатов.

268. Дунё ҳаёти осон бўлганида, жаннат эшикларидан бири сабр бўлмас эди.

269. Қўлингни осмонга кўтариб, дуо қилсанг, билгинки, уч ҳолатдан бирида бўласан: ё дуоинг ижобат бўлади, ё сендан бир ёмонлик арийди, ё сўраганинг охиратга захира бўлади! Бинобарин, сўраганинг албатта берилади!

270. Бир нарсанинг кадрили йўқотганигда биласан!
Оддий нарсани бўлса ҳам йўқотишдан эҳтиёт бўл, у энг қимматбаҳо нарса бўлиши мумкин!

271. Аллоҳим! Бизни Набийингнинг ҳавзаларидан шундай баҳраманд қилгинки, ундан кейин мутлақо чанқамайлик!

272. Рангининг тозалигига алданма, оғзида ўлдирувчи захар бор! Қанчадан-қанча сиртдан оппоқ кўринадиганлар борки, қалби қоп-қора!

شیطان الانس أخطر من شیطان الجن .
شیطان الجن تقرأ علیه آیه الكرسي یفر ویهرب
وشیطان الانس تقرأ علیه آیه الكرسي یعطیک تفسیرها
الشیخ سعید الزبانی (رحمه الله)

273. Инс шайтон жин шайтондан хатарлироқдир!

Жин шайтонга «Оятал курсий»ни ўқисанг, югурганича қочиб кетади. Инсон шайтонга «Оятал курсий»ни ўқисанг, уни сенга шарҳлаб кетади.

274. Қалбим сенга мушток, Макка!

وَفِي الصَّبْرِ مَشَقَّةٌ
يَعْقُبُهَا فَرَحٌ جَمِيلٌ .
فالحمد لله دائماً وابدأ

275. Сабрга вафо қилиш машаққатдир, лекин бунинг ортидан гўзал шодлик келиши аниқ! Аллоҳга бардавом ва абадий ҳамд бўлсин!

276. Ким кун бўйи табассум қилишга ҳақлиман деб билмаса, кўзларини ўн дақиқага юмсин. Шунда ёруғликни кўришнинг ўзи табассум қилишга ҳақли бўлади!

277. Самолётдаги «қора кути»нинг ранги тўқ сариқлигини биласизми? Машъум ҳодисаларга боғлиқ бўлгани учунгина уни «қора» деб аташган.

278. Илк кўришдаёқ бировга баҳо берма, чунки туз ҳам, шакар ҳам окдир. Уларнинг фарқини таъмини тотиб кўрсанггина биласан. Одамлар ҳам шундай!

279. Холис ният билан қилган амалингни паст санама!
Ихлос билан қилинган озгина амал ҳам кўпдир!

280. Ҳар бир инсоннинг ҳаётида шундай бир вазият содир бўладики, ундан кейин ҳаёт аввалги ҳолатига қайтмайди!

281. Баъзилар сен билан алоқани узса ғам чекма! Эҳтимол, қайси бир тунда «Қазои қадаримга битилган ёмонликни мендан даф қил» деган дуоинг ижобат бўлгандир?

282. Арқонларнинг энг муҳими киндик ичакчаси бўлиб, эмбрион у туфайли тирик туради.

Арқонларнинг энг қўрқинчлиси дорнинг арқони бўлиб, у нафас олишни тўхтатади.

Арқонларнинг энг нозиги фикрлар арқони бўлиб, у сўз билан кесилади.

Арқонларнинг энг қисқаси ёлғон арқони бўлиб, у қандай бошланган бўлса, шундай тугайди.

Арқонларнинг энг кучли ва гўзали Аллоҳ билан сенинг ўртангдаги арқон бўлиб, ўзинг узмасанг, Аллоҳ уни узмайди.

283. Жаннат аҳли дўзах аҳлидан: «Нима сабабдан дўзахга кирдингиз?» деб сўраса, улар аввало «Намоз ўқимас эдик», дейишади. Намознинг шаъни нақадар улуғ эканини билайлик!

عامل صر يكرهك باحترام هكذا تربينه . !

284. Сени ёқтирмайдиган одамга эҳтиром билан муомала қил. Шунда уни хорлаган бўласан!

285. Қани эди ёшлик бир кун қайтиб келса-да, кексалар нима билан машғул бўлишларини айтсам!

286. Вақт айтади: «Ҳамма нарсани унут, менга эргаш»!
Мол-дунё айтади: «Ҳамма нарсани унут, мендан фойдаланиб қол»!
Келажак айтади: «Ҳамма нарсани унут, мен учун кураш»!
Аллоҳ таоло айтади: «Мени зикр қил, ҳамма нарсани ато қиламан», дейди.

287. Дарров тасдиқлаш ҳам, дарров инкор қилиш ҳам кишининг гўллигидан далолат беради.

288. Индонезияда келинчак никоҳ кечаси меҳмонларга бир пора Қуръон тиловат қилиб берар экан, меҳмон аёллар такрорлаб, қайтариб туришар экан. Нақадар яхши одат-а!

289. Сукут баъзан бошқаларга сўзлашиш одобидан сабоқ беради...

290. Айтадиган гапимиз қолмаса ҳам, гапни чўзаверамиз!

291. Қалб ўзгарувчан бўлгани учун шундай номланган («Қолаба» сўзи «ўзгартирди» деганидир). Қалбларни ўзгартирувчи Аллоҳим, қалбларимизни динингда мустаҳкам қил!

292. «Лаа илааха иллаа анта, субҳанака, инний кунту миназ золимийн» («Сендан бошқа илоҳ йўқ. Сен Поксан. Мен эса золимлардан бўлиб қолдим») жумласини доим айтинг, чунки унинг аввали тавҳид, ўртаси тасбеҳ, охири эса истиғфордир!

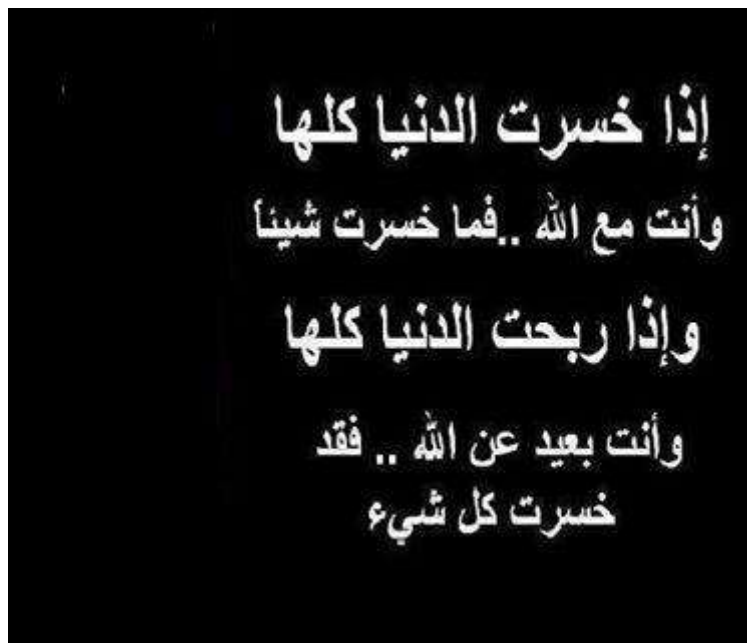

293. Пулингга уй сотиб оларсан, хотиржамлик сотиб ололмайсан!

Лавозим сотиб оларсан, лекин хурматни сотиб ололмайсан!

Каравот сотиб оларсан, лекин уйқуни сотиб ололмайсан!
Китоб сотиб оларсан, лекин фаҳм-фаросат сотиб ололмайсан!

Дори сотиб оларсан, лекин шифо сотиб ололмайсан!

294. Бутун дунёни қўлдан бой берсанг-у, Аллоҳ билан бўлсанг, ҳеч нарса йўқотмабсан!

Бутун дунёни қўлга киритсанг-у, Аллоҳдан йироқ бўлсанг, ҳамма нарсани қўлдан бой берибсан!

295. Намоз ўқимайдиган одамга ишонма, чунки у Роббидан алоқани узибдими, сени ҳам ташлаб кета олади!

296. «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: «Азон билан иқоманинг орасидаги дуо рад қилинмайди», дедилар». *Абу Довуд ривоят қилган.*

297. Дунё учун ғам ема. Унинг боши йиғи, ўртаси машаққат, охири йўқликдир!

Сен охиратинг учун амал қилиб қол! Унинг боши учрашув, ўртаси ҳадя, охири эса абадиятдир.

298. Туғилганимизда хурсанд бўлишади, вафот қилганимизда хафа бўлишади, аммо иккисининг орасида бизни ҳис қилишмайди!

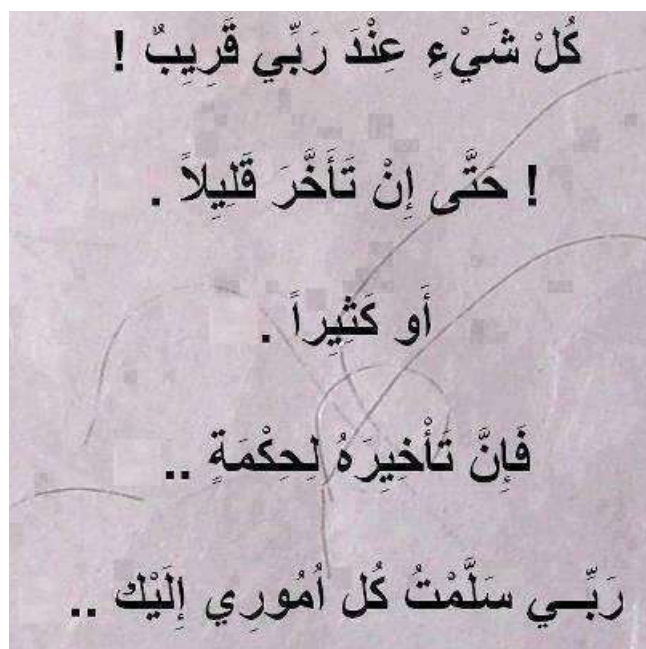
299. Қуръон эшитган пайтда, зикр мажлисларида ва холи қолган вақтларингда қалбингни қидир. Агар уни шу уч ўринда топмасанг, Аллоҳдан қалб ато қилишини сўра, чунки сенда қалб йўқ экан!

300. Бошига менинг ғамимга ўхшаш ғам тушган одамгина мени тушунади.

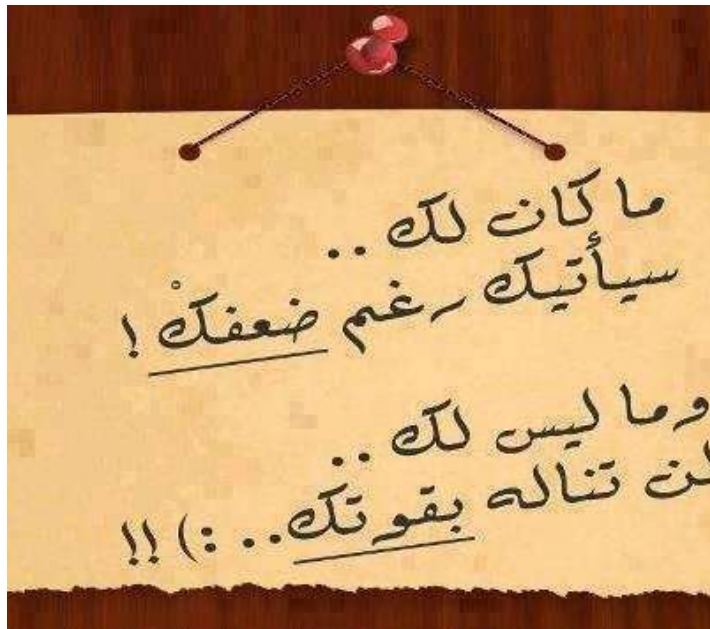

301. Аёлнинг ватани – эридир. Ватан танлашда хушёр бўл, ўзингга муносибини танла!

302. Роббимнинг ҳузурида ҳамма нарса яқиндир. Ҳатто бироз ёки кўпроқ кечикса ҳам, чунки кечикиши ҳикматга биноандир.

Роббим, барча ишларимни Ўзингга топширдим!

303. Бўладиган иш заиф бўлсанг ҳам амалга ошаверади. Бўлмайдиганига эса куч-қувватинг билан ҳам етиша олмайсан!

" أكثر من تلاوة القرآن ..
سيقوى قلبك ، ستطهر
روحك "

304. Қуръон тиловатини кўпайтир, шунда қалбинг кучли бўлиб, руҳинг покланади.

305. Илм билан келажагинг порлоқ бўлади, сигарета эса уни куйдиради.

306. Китоб тўпласак, бахт-саодат тўплаган бўламиз.

307. «Бахт» сўзи Қуръоннинг биргина жойида келган:
«Бахтиёрлар жаннатдадирлар, унда мангу қолувчидирлар»
(Ҳуд сураси, 108-оят).

Ҳақиқий бахт-саодат бу дунёда эмас, балки жаннатда бўлишини билдириш учун шундай келган.

308. Бахтли киши ҳамма нарсага эга бўлмайди. Лекин нимага эга бўлса ҳам, ўша нарса билан бахтли бўлади.

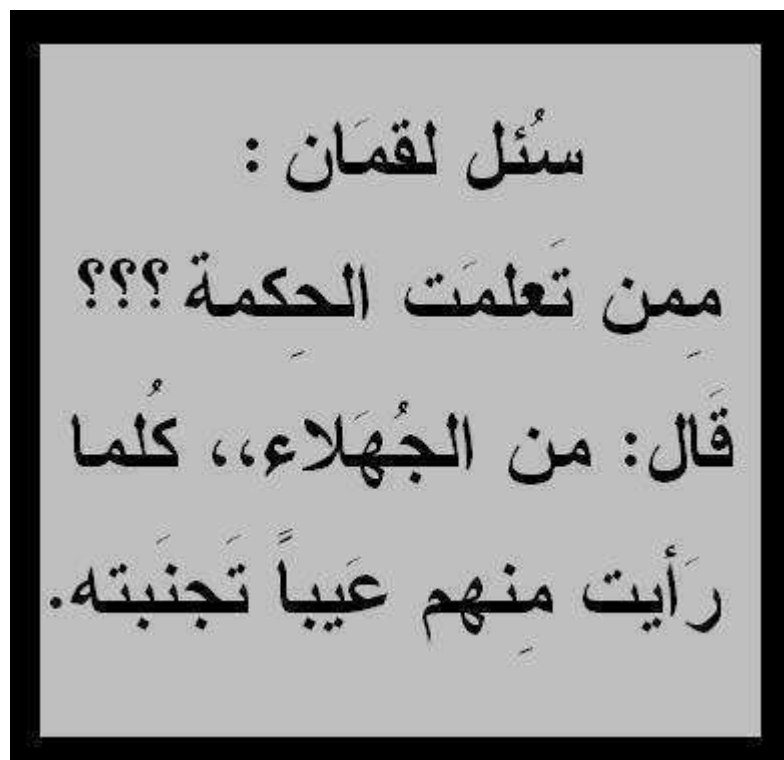
309. Муҳтарама аёл эри учун хазина, ота-онаси учун фахр, фарзандлари учун йўлбошчидир!

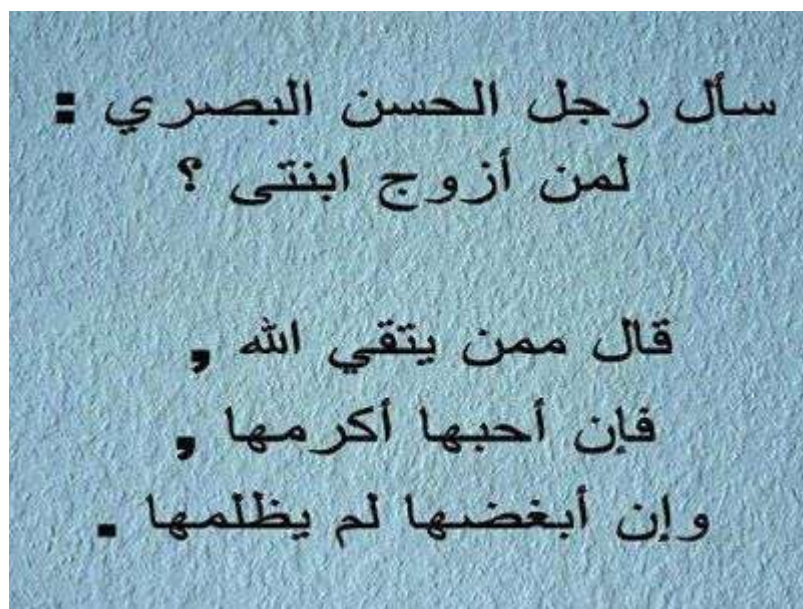
310. Бир киши кулаганигда сени тарк қилиб, гуллаб-яшнаганигда яна қайтиб келиши адолатдан эмас!

311. Дунё ва ундаги нарсалар учун ўкинма! Ҳаммаиз ҳам бу дунёга меҳмонмиз!

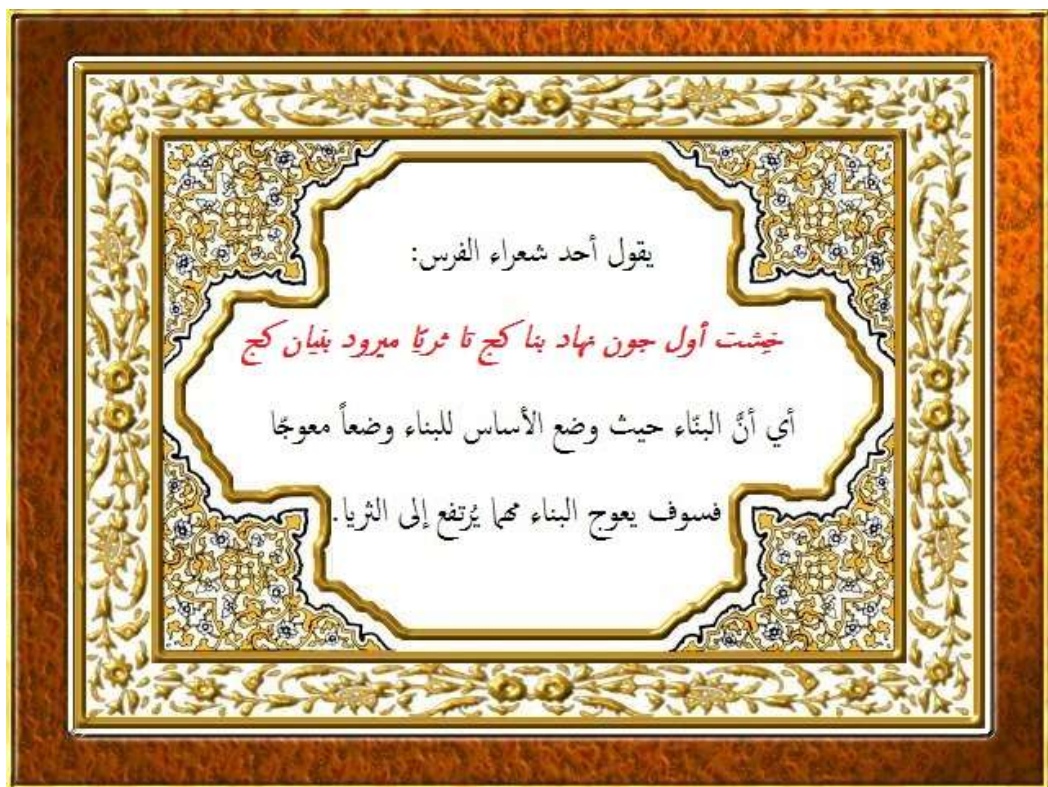
312. Луқмони ҳақимдан: «Ҳикматни кимдан ўргандингиз?» деб сўрашди. «Жоҳиллардан. Уларда қандай айб кўрсам, шундан четлашдим», дедилар.

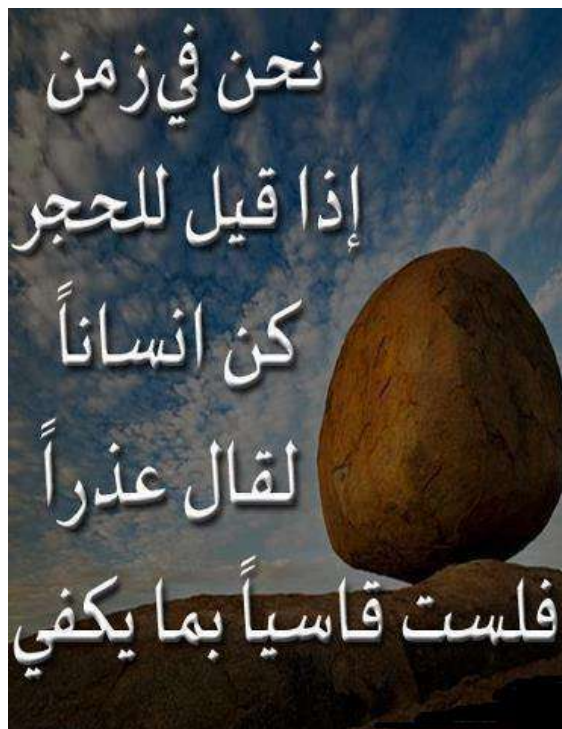
313. Бир киши Ҳасан Басрийдан: «Қизимни кимга турмушга берай?» деб сўради. У: «Аллоҳдан кўрқадиган одамга бер. Яхши кўрса, ҳурмат қилади. Лекин ёмон кўрса ҳам, унга зулм қилмайди», деди.

314. Ҳақиқий ҳаёт бу дунёда эмаслигини билиш учун Аллоҳнинг «**Кошки (охират) ҳаётимга ҳам бирор нарса тайёрлаган бўлсам**» ояти ҳақида кўп фикр юритинглар (*Фажр сураси, 24*).

315. Бир форс шоири айтган экан:
Аввал бошда қийшиқ бўлса пойдевор,
Юлдузга етса ҳам қийшиқдир бино.

316. Шундай замонда яшаяпмизки, агар тошга «Инсон бўл», дейилса, тош: «Узр! Дийдам у даражада қаттиқ эмас», дейди.

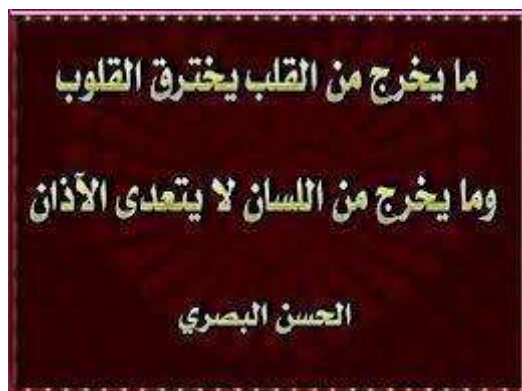
317. Вақт ҳеч кимни ўзгартирмайди. У ҳар бир инсоннинг ҳақиқатини очиб беради, холос!

318. Муносабатлар алоқаларнинг куз фаслидир. Дарахт барглари каби, қалбакилари тўкилиб тушаверади.

319. Бир замонлар нархлар ошиб кетди. Шунда солиҳ салафлардан бири айтди: «Аллоҳга қасамки, бир дона арпанинг дони бир динар бўлиб кетса ҳам эътибор бермайман. У Зотга менга буюрганидек ибодат қилавераман. У Зот ҳам менга ваъда берганидек ризқ ато этаверади».

320. Қалбдан чиққан нарса қалбларгача ёриб ўтади. Тилдан чиққан нарса қулоқдан нарига ўта олмайди.

321. Замон сенга кулиб боқса, эҳтиёт бўл, чунки замон узоқ кулиб боқмайди.

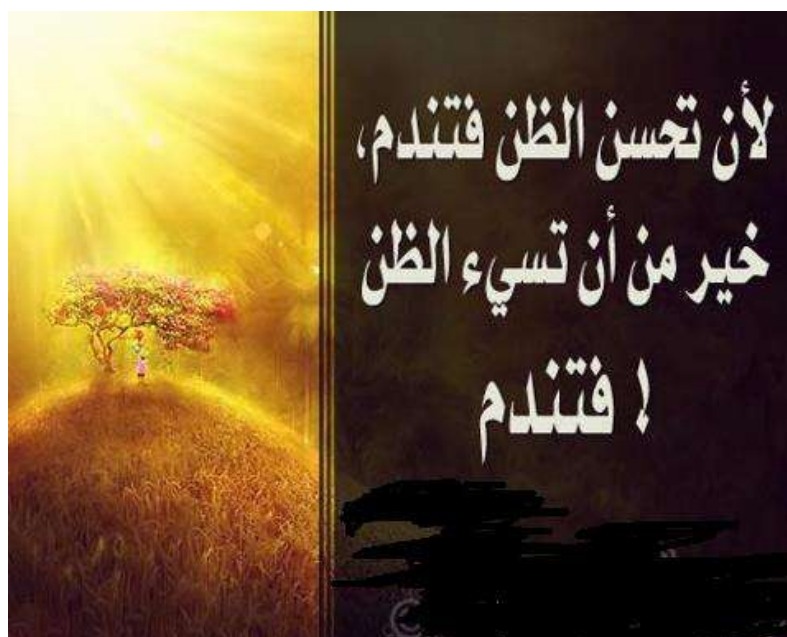
322. Дўстингни билмоқчи бўлсанг, у билан сафар қил. Инсоннинг асл қиёфаси сафарда билинади.

Нима учун сафар «сафар» деб номланган? Инсоннинг хулқи ва табиатидаги ниқобини очиб ташлагани учун.

(«Сафара» феъли «Ниқобини олиб, юзини очди» деган маънони англатади)

323. Роббим, Сен яхши кўрган нарса туфайли яхши кўрган нарсамни ташладим. Сен нимани яхши кўрсанг, ҳаммасини мен ҳам яхши кўрайин. Сен яхши кўрган нарсаларни қилишимни тақдиримга ёзгин. Сени яхши кўриш мен яхши кўрган нарсанинг ғоясидир.

324. Яхши гумон қилиб, сўнг афсусланганинг ёмон гумон қилиб, сўнг афсусланганингдан яхшироқдир.

325. Истиғфор кулфларни очар!

326. Бир кишининг обрўсини булғасанг, билиб қўйки, сенинг ҳам навбатинг келади!

327. Ичимлик ичиш одобларидан:

- Сув ичмоқчи бўлсанг, «Бисмиллаҳир роҳманир роҳим» дегин.
- Ўнг қўлинг билан ичгин.
- Сувни уч ёки ундан кўпроқ нафасда ичгин.
- Ичиб бўлгач, Аллоҳга ҳамд айтгин.
- Ўтириб ичгин.
- Сув улашганда аввал ўзинг ичгин.
- Сув улашишни ўнг томондан бошлагин.

328. Бир қизнинг номусини булғасанг, билиб қўйки, синглингга ҳам навбат келади!

329. Ҳаётинг машаққатли бўлиб қолса, хафа бўлма! Эҳтимол, Аллоҳ нидо қилган овозингни эшитишга муштокдир!

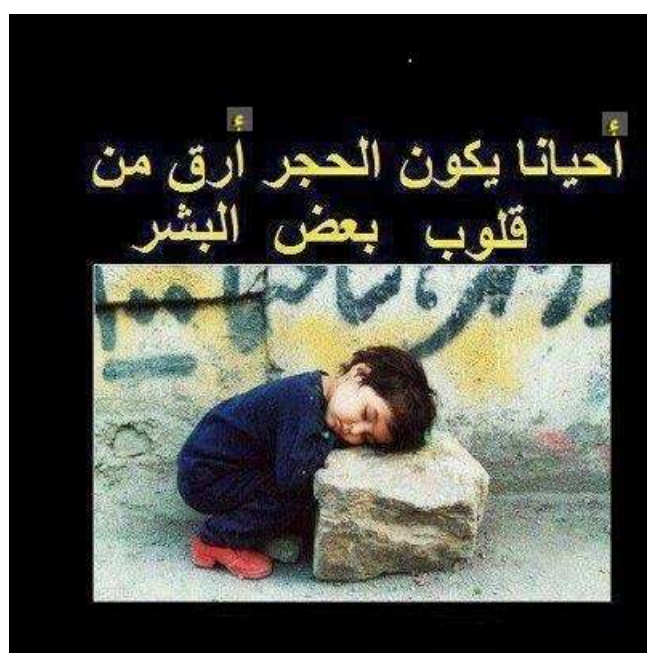
330. Ким ғам-ташвишини одамларга шикоят қилса, ғами зиёда бўлади. Ким ғам-ташвишини Аллоҳга шикоят қилса, ғамдан фориғ бўлади.

331. Яқинда йилнинг энг гўзал оyi бошланади! Аллоҳим, Рамазонга қаторимиздан хато бўлмаган ҳолда етказгин!

332. Йўқотган нарсангга хафа бўлма. Эҳтимол, у кўлингда бўлса, хафалигинг зиёда бўлар?

333. Гоҳида баъзи инсонларнинг қалбидан тош юмшоқроқ бўлади!

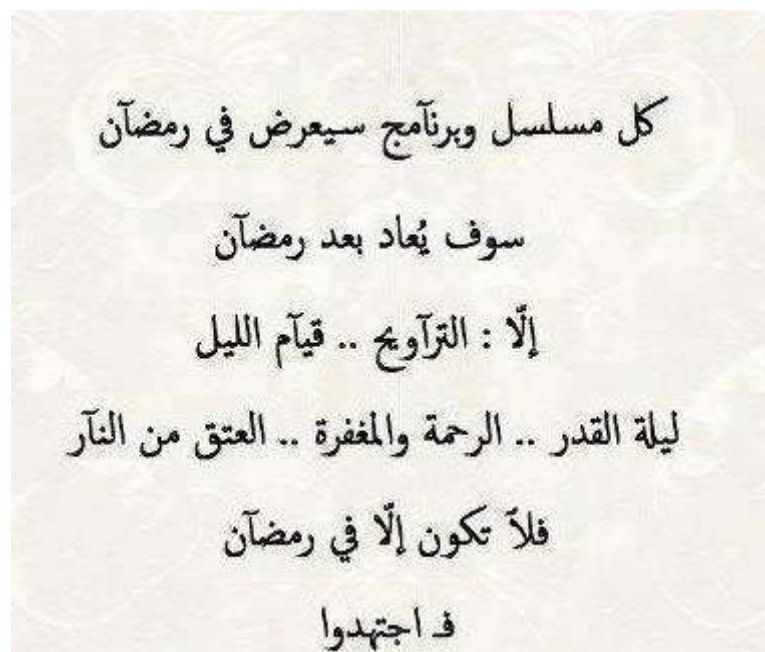

334. ҳеч кимдан раҳмат кутма! Сенга Ас-Сомад сифатли Зот – Аллоҳнинг савоби кифоя қилади!

Ношукр, кўрнамакларга, манфур ҳасадчиларга парво қилма!

335. Одамлар тушларни таъбир қилиб берадиганларни қидиришади. Мен эса воқеликни изоҳлаб, тушунтириб берадиганларни қидираман!

336. Рамазон ойида намоиш қилинган ҳар қандай сериал ёки теледастур Рамазондан кейин ҳам қайтадан берилади. Лекин таровех, тунги бедорлик, Қадр кечаси, раҳмат, мағфират ва дўзахдан озод бўлиш фақат Рамазонда бўлади, холос!

Ҳаракат қилиб қолинг!

في الجنة لن نبكي
في الجنة لن نحزن
في الجنة لن نفترق
في الجنة لن نحقد
في الجنة لن نغار
لا .. ألم .. لا .. انتظار
الجنة هي الحلم الوحيد الذي لا تنتهي
صلاحيته
اللهم إنا نسألك رضاك والجنة ونعوذ بك
من سخطك والنار
اللهم آمين

337. Жаннатда асло йиғламаймиз!

Жаннатда асло маҳзун бўлмаймиз!
 Жаннатда асло ажралмаймиз!
 Жаннатда асло кек сақламаймиз!
 Жаннатда асло рашк қилмаймиз!
 У ерда оғриқ ҳам йўқ, кутиш ҳам йўқ!
 Жаннат бирдан-бир орзу қилинадиган нарсаки, унинг
 салоҳияти тугамайди!
 Аллоҳим! Сендан розилигингни ва жаннатни сўраймиз!
 Ғазабинг ва дўзахингдан паноҳ тилаймиз!

فوائد الصمت السبع

الأولى: عبادة من غير عناء
 الثانية: زينة من غير حلي
 الثالثة: هيبة من غير سلطان
 الرابعة: حصن من غير حائط
 الخامسة: الاستغناء عن الاعتذار
 السادسة: راحة للكلام الكاتبين
 السابعة: ستر لعيوب الجاهلية

338. Сукутнинг етти фойдаси:
 Биринчиси: Қийинчиликсиз ибодат.
 Иккинчиси: Безаксиз зийнат.
 Учунчиси: Ҳукмронликсиз ҳайбат.
 Тўртинчиси: Тўсиқсиз кўрғон.
 Бешинчиси: Узр айтишдан беҳожатлик.
 Олтинчиси: Киroman котибийн (елкадаги икки котиб
 фаришта) учун роҳат.
 Еттинчиси: Жоҳилият айбларидан тўсиқ.

339. Тилингни «Аллоҳуммағфирлий» («Аллоҳим, мени мағфират қил») дейишга одатлантир. Аллоҳнинг шундай соатлари борки, унда дуо рад қилинмайди.

340. Бир кунда беш маҳал намоз ўқиймиз.

Бир ойда 150 маҳал намоз бўлади.

Бир йилда 1800 маҳал намоз бўлади.

Ўн йилда 18000 маҳал намоз бўлади.

Эллик йилда тахминан 90 минг намоз бўлади!

Маккадаги Масжидул Ҳарамда ўқилган битта намоз эса 100 минг намозга баробар бўлади!

Аллоҳим! Байтингда, Ҳарами шараифда намоз ўқишни насиб қил!

341. Подшоҳларнинг тожи олтиндан бўлади. Йигитнинг тожи эса, одобдан бўлади.

342. Аллоҳим, шаъбон ойининг қолган кунларини қалбларга ҳузур-ҳаловат, айбларга тўсик, гуноҳларга барҳам ва ғам-аламга кушойиш қил!

343. Бир нарса кечиккан сари унинг келиши гўзал бўлади.

أسماء أبواب جهنم أعادنا الله وإياكم منها

الباب الأول : جهنم
الباب الثاني : السعير
الباب الثالث : لظى
الباب الرابع : الحطمة
الباب الخامس : سقر
الباب السادس : الجحيم
الباب السابع : الهاوية وهي أسفلها

344. Жаҳаннам дарвозаларининг номлари (Аллоҳ барчамизни ундан асрасин):

Биринчи дарвоза: Жаҳаннам.

Иккинчи дарвоза: Саъийр.

Учинчи дарвоза: Лазо.

Тўртинчи дарвоза: Ҳутома.

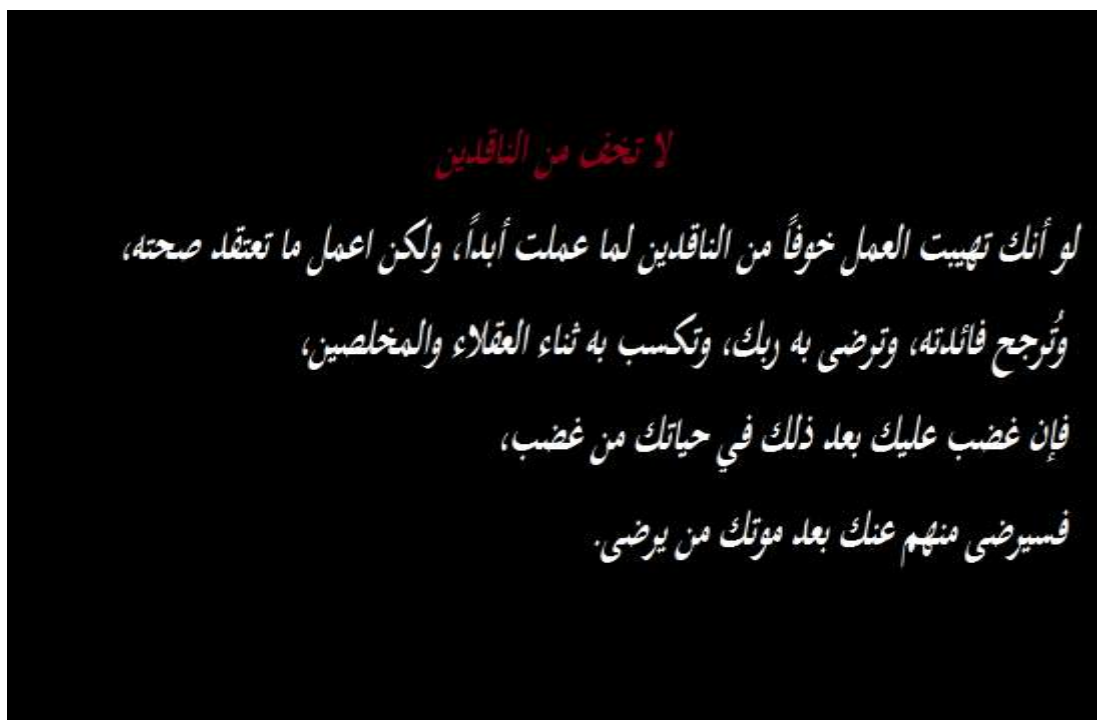
Бешинчи дарвоза: Сақор.

Олтинчи дарвоза: Жаҳийм.

Еттинчи дарвоза: Ҳовия. Мана шу жаҳаннамнинг тубидир.

ليس كل أخ لك
ولدتك أمك فهناك
أخوه تلدهم لك
الأيام و المواقف

345. Ака-укаларнинг ҳаммасини ҳам онанг туғиб беравермайди. Шундай ака-укалар борки, уларни шароит ва вазиятлар туғиб беради.

346. Танқидчилардан кўркма!

Бир ишни қилишга танқидчилардан хавфсирасанг, ҳеч қандай иш қила олмайсан. Тўғри эканига ишончинг комил бўлса, манфаати кўпроқ бўлса, Роббинг рози бўлса, оқил ва мухлислар мақтайдиган амал бўлса, қилавер! Шунда ҳам уларнинг ичидан ҳаётлигингда ғазаб қиладигани бўлса, ўлимингдан сўнг рози бўладиганлари чиқиб қолади.

347. Атрофингдагиларнинг асл қиёфасини билмайсан. Буни фақат Аллоҳ билади!

Шунинг учун «Аллоҳим! Мени хайрли кишиларга, хайрли кишиларни менга йўллаб қўй! Мени ёмонлардан, уларни мендан йироқ қил», деб айт.

(Доно халқимиз буни «Аллоҳим, яхшига ёндаштир, ёмоннинг бетини тескари қил» дейди).

348. Умр тугаб боряпти, ажал яқин. Мен эса Роббимнинг хузурида ханузгача нуқсонга йўл қўймоқдаман!

Роббим! Сендан шундай тавба сўрайманки, ортидан гуноҳ қилмайин!

349. Аллоҳга тақво қил!

Бепарво бўлсанг ҳам, У Зот кутмаган томонингдан ризқ бераверади!

Ризқ берувчи Аллоҳ экан, нега камбағалликдан кўрқасан? Ахир қушга ҳам, денгиздаги китга ҳам У Зот ризқ беради-ку!

Кимдир ризқ фақат куч, ақл билан топилади, деб ўйласа, у ҳолда чумчуқ ёки бургут ҳеч нарса ея олмас эди.

350. Эртанинг ғамини деб бугунингни қийинлаширма, чунки эртанинг ғами ҳали келиб улгургани йўқ! Агар шундай қилсанг, бугуннинг шодлигидан ҳам маҳрум бўласан!

351. Кўз қалбга эргашади. Агар қалб юмшоқ бўлса, кўз ёш тўкади. Бордию қотиб кетса, кўз ёш тўкишдан тўхтаб, қурийди!

352. Намозда бўлсанг, қалбингни эҳтиёт қил!

Одамлар орасида бўлсанг, тилингни эҳтиёт қил!

Бировнинг уйида бўлсанг, кўзингни эҳтиёт қил!

Овқат устида бўлсанг, ошқозонингни эҳтиёт қил!

Икки нарсани ҳеч эслама:

Биринчиси: Одамларни сенга қилган ёмонлигини;

Иккинчиси: Одамларга қилган яхшилигингни.

Икки нарсани асло унутма:

Биринчиси: Аллоҳ азза ва жаллани.

Иккинчиси: Охират диёрини.

أسوأ الأزمنة
زمن تختلط فيه أقدار الناس ،،
يصبح الصغير كبيراً
ويصبح الكبير صغيراً ،،
ويغدو فيه الجاهل عالماً
ويصبح العالم جاهلاً ،،
ويموت فيه أصحاب المواهب
ليقفز على قمته الجهلاء .

353. Замонларнинг энг ёмони – одамларнинг кадр-қиммати аралаш бўлиб кетган замондир:

Кичик катта бўлиб қолади!

Катта кичик бўлиб қолади!

Жоҳил олим бўлиб қолади!

Олим жоҳил бўлиб қолади!

Иқтидор ва истеъдодлилар вафот қилиб, уларнинг ўрнига жоҳиллар чиқиб олишади!

كل كذبة تحتاج الى جبل من
الكذب لكي تبدو حقيقة !!
و مهما كذبت و صدقتك الناس
لن تخدع الله و لن تخدع نفسك !

....
فكيف تعيش و تنظر الى نفسك ؟
وكيف تموت و تقف أمام ربك ؟

354. Ҳар бир ёлғон ҳақиқат бўлиб кўриниш учун яна битта, тоғдек ёлғонга муҳтож бўлади!

Ҳар қанча ёлғон гапирсанг ҳам, одамлар уни ҳар қанча тасдиқлашса ҳам, барибир Аллоҳни алдай олмайсан!

Ўз нафсингни ҳам алдай олмайсан!

Ҳаётлигингда ўзингга қандай қарайсан?

Вафот этганингда Роббинг ҳузурида қандай турасан?

أدرکت أقواماً لم تكن لهم عيوب
فتكلموا في عيوب الناس فأحدث الله لهم عيوباً ..

وأدرکت أقواماً كانت لهم عيوب
فسكتوا عن عيوب الناس فستر الله عيوبهم ..

الامام (الحسن البصرى)

355. Шундай қавмларни кўрдимки, айблари йўқ эди. Лекин бировларнинг айбини гапира бошлашган эди, Аллоҳ уларнинг ўзларини ҳам айбли қилиб қўйди.

Яна бир қавмларни кўрдимки, айблари бор эди. Бировларнинг айбини айтишдан тилни тийишган эди, Аллоҳ уларнинг айбларини яширди.

Ҳасан Басрий.

356. Аллоҳ Қуръон тиловати билан лаззат олишни насиб этганларга табрик ва олқишлар бўлсин!

Улар Аллоҳнинг Китобини хатм қилганларида худди кечаю-кундуз яна янги сафарга отланувчилар каби, унинг аввалига қайтадилар!

عندما يكثر الحديث عنك

سواء مدح أو ذم
فتأكد بأنك أشغلت من حولك
لدرجة أنهم تركوا ما يعينهم
واهتموا بك
فواصل نجاحك
ودع لهم متعة الحديث

357. Сен ҳақингдаги хоҳ мақтов, хоҳ айблов сўзлар кўпайган пайтда атрофингдаги кишиларни шу даражада машғул қилганингга ишон!

Улар ўзларига керакли нарсани тарк этиб, сенга аҳамият беришни бошлашибди!

Сен ўз муваффақиятингга эришишда давом этавер. Сўзлаш завқини уларга қўйиб бер!

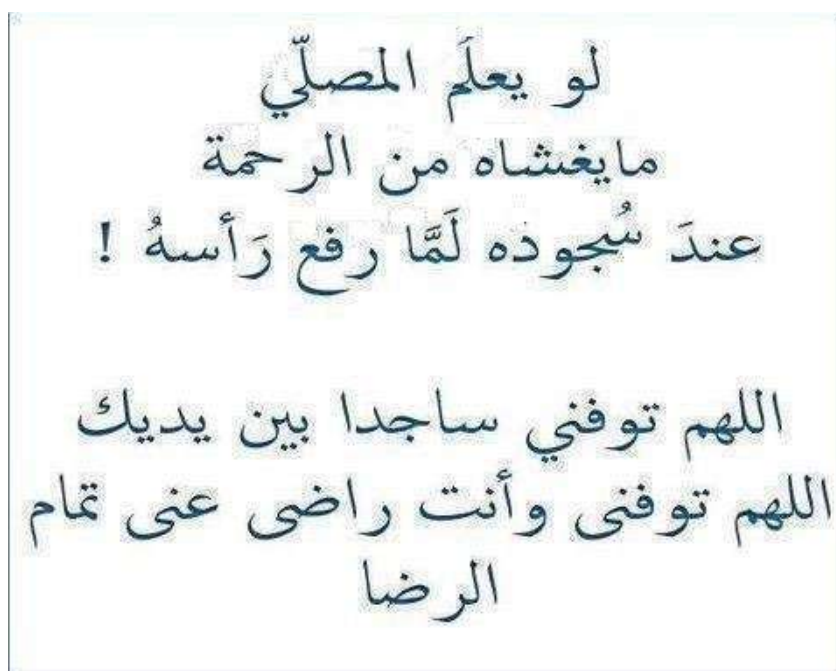
عاش الناس حياتهم على مرادهم فهلكوا،
ووالله لو عاشوها على مراد الله لفلحوا ونجوا.

358. Одамлар мурод-мақсадларига мувофиқ ҳаёт кечириб, ҳалок бўлдилар!

Аллоҳга қасамки, Аллоҳнинг иродасига мувофиқ яшаганларида, нажот топиб, ютуққа эришардилар!

359. Темирнинг занги бўлганидек, қалбнинг ҳам занги бор. Уни истиффор ялтиратиб, жило беради!

360. Намозхон сажда қилган пайтида уни ўраб турган раҳматнинг қай даражада эканини билса эди, бошини асло кўтармас эди!

Аллоҳим, ҳузурингда сажда қилган ҳолимда жонимни ол!

Аллоҳим, мендан батамом рози ҳолингда жонимни ол!

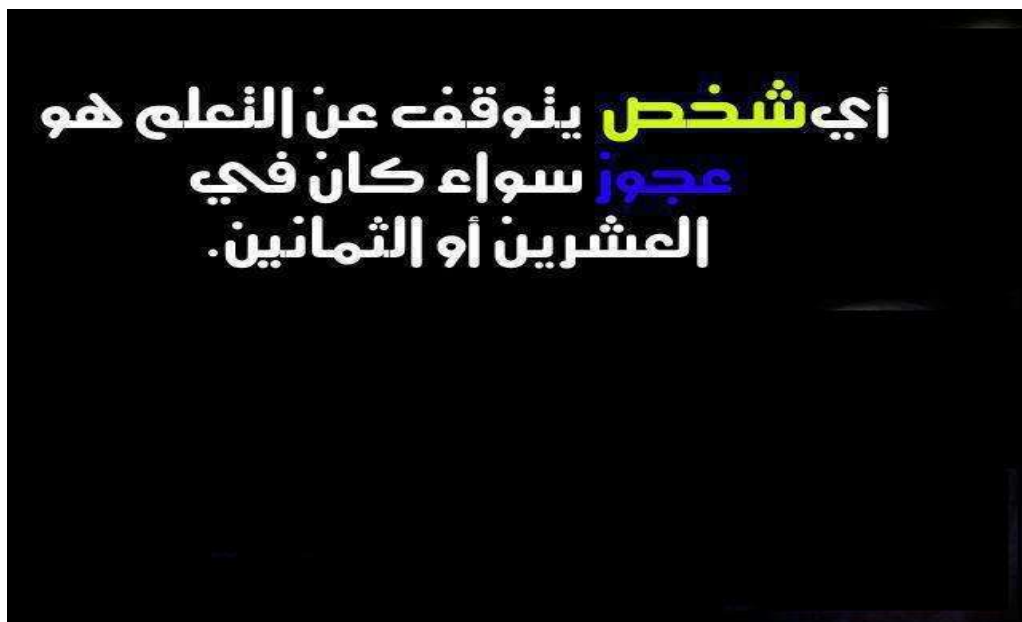
361. Чинакам дўст ҳар қанча кучли бўлмасин, дўстига озор бермайди!

362. Ким иккиюзламачилик билан хаёт кечирса, юзсиз ўлим топади!

363. Сўзнинг ярмини эшитиб, чорагини англаб, икки баробар қилиб гапирадиган одамларга хайронман!

364. Киши таълим олишдан тўхтадимми, демак, у қариб қолибди. У хоҳ йигирма ёшда бўлсин, хоҳ саксон ёшда бўлсин, фарқи йўқ!

365. Бошқаларга ишонишнинг икки натижаси бор: ё умрбод дўстлик, ё бир умрга татиғулик сабоқ!

366. Сен ризқингнинг қаердалигини билмасанг ҳам, ризқинг сенинг қаердалигингни билади!

367. Ер устида фақат тавозе билан юр, чунки ер остида қанчадан-қанча қавмлар борки, улар сендан баландроқ.

368. Қаноат кўзойнақдир. Уни тақиб олсанг, ҳаётни чиройли кўрасан!

369. Аҳмоқлик – ҳақиқатни кўра-била туриб ёлгонларга ишонишдир.

370. «Ҳасбуналлоҳу ва ниъмал вакийл», яъни «Бизга Аллоҳ кифоя. У Зот нақадар яхши вакил!» дейишни унутма, чунки бу сўз ёнғинни ўчиради. Унинг шарофати билан фарқ

бўлаётганлар қутулиб қолади! Унинг шарофати билан адашганлар йўлини топади!

Унда мустаҳкам аҳд бор!

371. Агар Аллоҳнинг «сатр», яъни беркитувчи ридоси бўлмаганида, баданимиз айблар билан илма-тешик, бўйинларимиз эса қаттиқ хижолатдан синиқ бўлар эди.

372. Дунё – улкан мактабдир. Унда ҳар қанча аълочи бўлмагин, фақат вафотинг ҳақида шаҳодатнома оласан, холос!

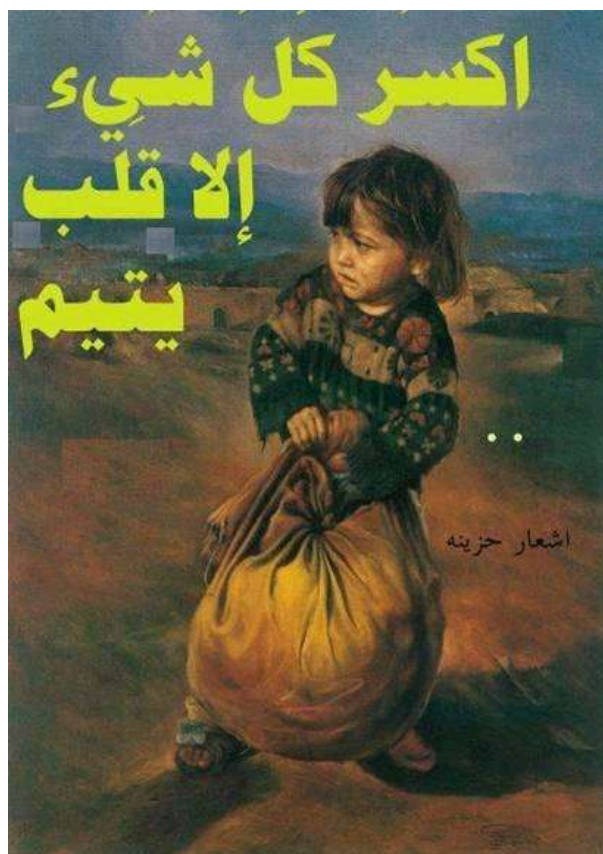
373. Сенга ёмонлик қилгани кечира қол, эҳтимол, у надомат қилаётгандир. Золим эмас, мазлум бўлганинг учун Аллоҳга ҳамд айтсанг-чи!

374. Роббим! Ўзингдан ўзгага муҳтож қилиб қўйма! Эҳтиёжимни фақат Ўзингга тушадиган қил!

375. Саҳл айтади: «Ким ортиқча нарсалар билан машғул бўлса, парҳезкорликдан маҳрум бўлибди».

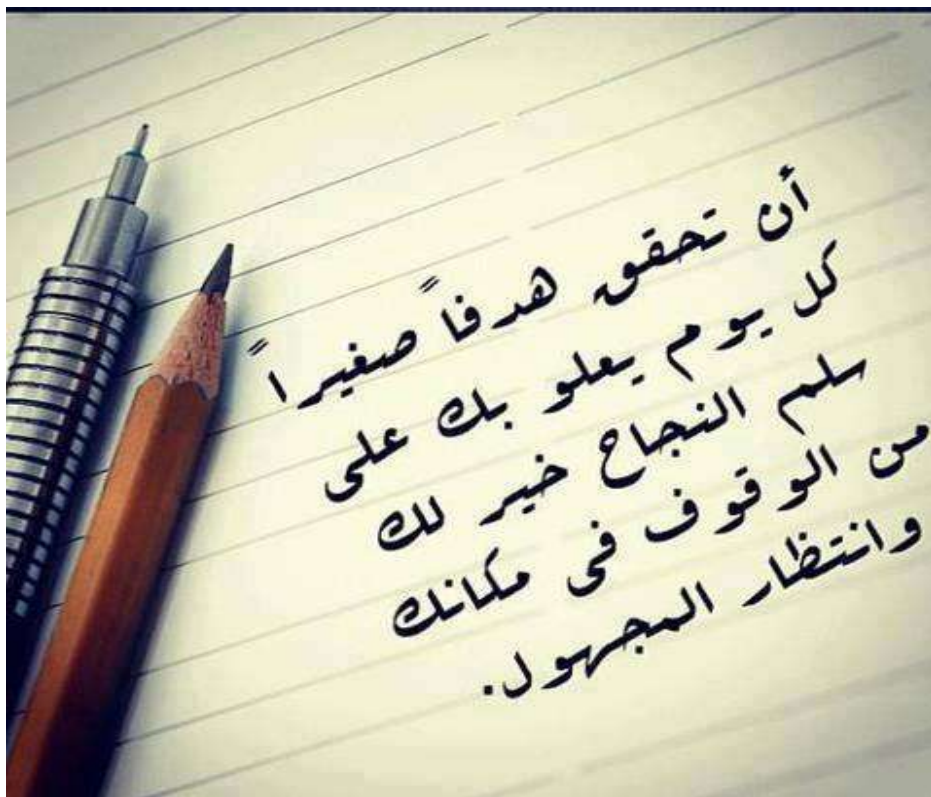
376. Ҳамма нарсани синдирсанг ҳам, етимнинг қалбини синдириб қўйма!

377. Ким мол-дунёсига суянса, моли камайиб борур!
Ким мансабига суянса, хор бўлур!
Ким ақлига суянса, ақли заиф бўлур!
Ким илмига суянса, адашур!

Ким одамларга суянса, малол кўрилуру!

Аммо ким Аллоҳга суянса, камаймас, хор бўлмас, ақли заифлашмас, адашмас ва малол ҳам кўрилмас!

378. Ҳар куни кичик бир мақсадни бўлса ҳам рўёбга чиқариб, муваффақият пиллапоясидан кўтарилганинг ўрнингда жим қотиб, мавҳум нарсани кутганингдан яхшироқдир!

379. Кўпроқ китоб ўқи, узоқни кўрасан!

380. Қалблар таровех намозларига муштоқ. Роббим, биздан рози бўлганинг ҳолингда Рамазонга етказ!

إننا نبحث عن السعادة غالباً وهي قريبة منا،
كما نبحث في كثير من الأحيان عن النظارة
وهي فوق عيوننا .

ليو تولستوي

381. Кўпинча бахт-саодат қидирамиз, ваҳоланки, у ёнгинамизда бўлади. Худди кўпинча кўзимизда турган кўзойнакни қидирганимиз каби.

Лев Толстой.

382. Болажоним! Олтин олов билан синалади. Солиҳ банда бало билан синалади. Аллоҳ бир қавмни яхши кўрса, уларни бало билан синайди. Ким рози бўлса, унинг учун розилиқдир. Ким ғазаб қилса, унинг учун ғазабдир.

Луқмони ҳаким ҳикматларидан.

383. Хулқ-атворини, табиатини ислоҳ қилиш мақсадида Қуръонга талпинадиган қавмга олқишлар бўлсин!

384. Кунлардан шикоят қилма, уларнинг ўрнини босувчи йўқ!

Дунёга хафа бўлма, модомики охири жўнашдир!

Аллоҳга ишон, У Зотнинг тенги йўқдир!

Унга шукр қилиб яша, барча нарсани гўзал ҳолда кўрасан!

385. Ким дўст хоҳласа, Аллоҳ кифоя қилур!
 Ким ҳамроҳ хоҳласа, Қуръон кифоя қилур!
 Ким бойлик хоҳласа, қаноат кифоя қилур!
 Ким мавъиза хоҳласа, ўлим кифоя қилур!
 Ким бу тўрт нарсага қаноат қилмаса, Аллоҳ ҳидоят қилур!

386. Душманларнинг энг ёмони – қачонлардир сен билан дўст бўлган кишидир!

387. Биродар! Илмга олти нарса билангина эришасан:

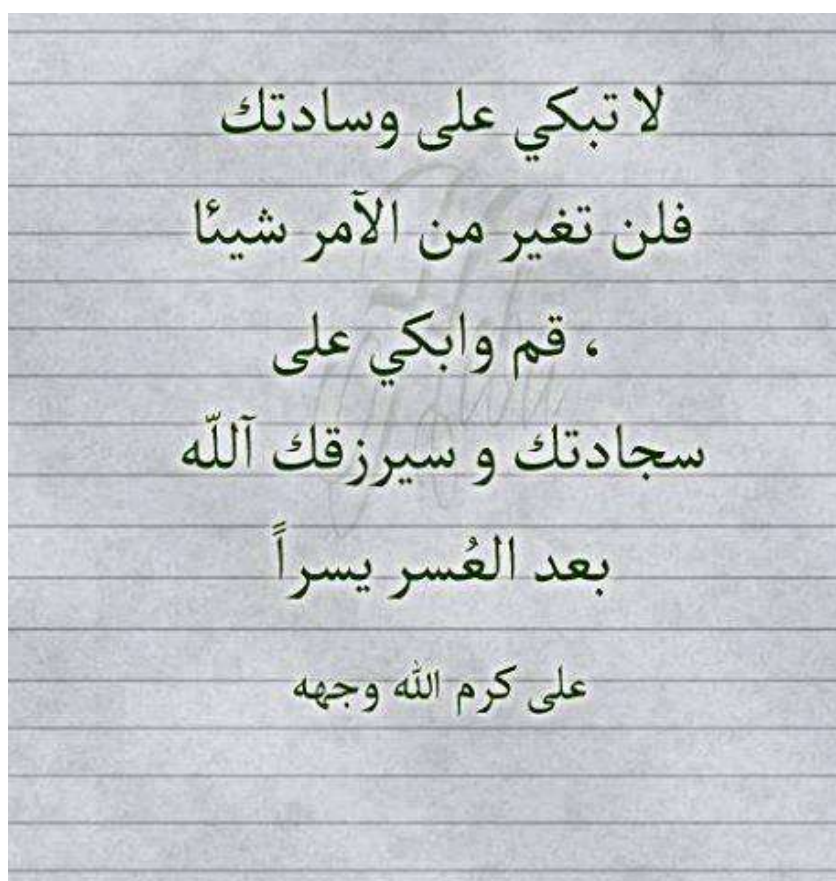
1. Зийраклик.
2. Ўта қизиқувчанлик.
3. Жидду жаҳд.
4. Кифоя қилгудек таом.
5. Устоз суҳбати.
6. Узок муддат.

388. Бу ҳаётда бир кишига астойдил суянма! Зулуматли маконларда ҳатто соянг ҳам сендан чекинади!

389. Оқил хато қилса, афсусланади!
Аҳмоқ хато қилса, сафсата сотади!

390. Ёстиқ устида йиғлама! У ҳеч нарсани ўзгартира олмайди!

Тургин-да, жойнамозинг устида йиғла! Аллоҳ қийинчиликдан кейин осонлик ато қилади!

Али каррамаллоҳу важҳаҳу.

391. Заҳмат чекмасанг, таълим ололмайсан.

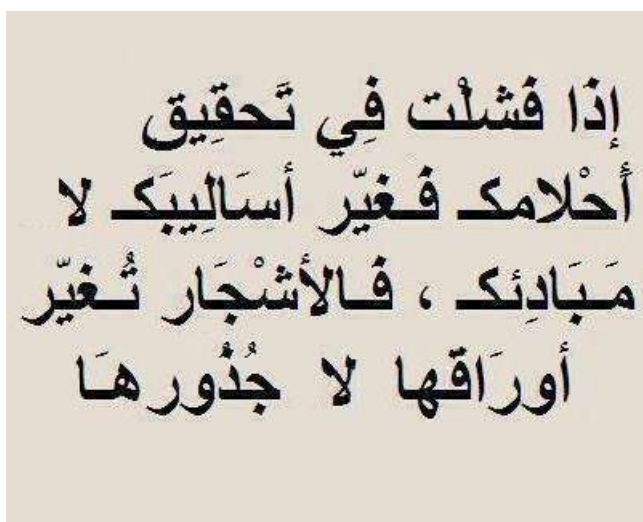
392. Сен мени ёмон кўрма! Мен ҳақимда ўзинг чизиб олган суратни ёмон кўряпсан, холос. Аслида бу сурат мен эмас, ўзингсан.

393. Нега одамлар бундай?

Уларни қанчалар яхши кўрмайлик, ғазаблари, зиддиятлари ошиб бораверади.

Бошқаларга яқин бўлиш учун мен ҳам нафратланайми энди?!

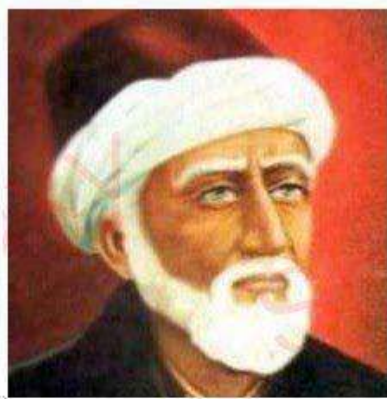
394. Орзуларингни амалга оширишда муваффақиятсизликка учрасанг, тамойилларингни эмас, услубингни ўзгартир. Дарахт илдизини эмас, баргларини ўзгартиради!

395. Аллоҳ билан дўст бўлганнинг жаннати кўксиди, боғи қалбиди, қувончи Роббининг розилигидадир.

معادلة الخوارزمي الرائعة

سئل الخوارزمي عالم الرياضيات عن الإنسان فأجاب :
إذا كان الإنسان ذا اخلاق فهو = 1
وإذا كان الإنسان ذا جمال فأضيف الي الواحد صفراً = 10
وإذا كان ذا مال ايضاً فأضيف صفراً آخر = 100
وإذا كان ذا حسب ونسب فأضيف صفراً آخر = 1000
فإذا ذهب العدد واحد وهو الاخلاق ذهبت قيمة الإنسان وبقيت
الأصفار

396. Ал-Хоразмийнинг ажойиб тенгламаси:

Риёзиёт олими ал-Хоразмийдан инсон ҳақида сўрашди.

Олим шундай деди:

- Агар инсон яхши хулқ соҳиби бўлса, у 1 га тенг.
- Агар инсон хусн соҳиби бўлса, бирнинг ёнига нолни қўш = 10 бўлади.
- Агар инсон бой бўлса, яна бир нолни қўш = 100 бўлади.
- Агар насл-насабли бўлса, яна бир нолни қўш = 1000 бўлади.
- Агар 1 рақами, яъни хулқ йўқ бўлиб кетса, инсоннинг қиймати йўққа чиқиб, нолларнинг ўзи қолади = 000.

397. Доимо Аллоҳни зикр қилинг, чунки бу даводир. Одамларни зикр қилишдан четланинг, чунки бу дарддир.

398. Қанийди ҳаёт бир ҳикоя бўлса ва қалам билан ёзилсаю, мозийдаги эслашга лойиқ бўлмаган нарсаларни ўчириб ташласам.

399. Аллоҳим! Қалбнинг қорайишидан, виждоннинг ўлишидан ва ёмон хотимадан мени йироқ қил!

400. Муваффақиятсизликка учрамайдиган, гумонлар ёки ёмон ниятлар аралашмайдиган бирдан-бир алоқа инсоннинг Робби билан алоқасидир.

401. Баъзан Аллоҳ сен хоҳлаган нарсани эҳтиёжинг тушган пайтда бериш учун сўраган пайтингда бермайди.

402. Роббим! Дунёда ҳеч нарсанинг бардавомлигини кўрмаяпман! Унинг ҳолати тўғриланганини ҳам кўрмаяпман!

Аллоҳим! Дунёда мени илм билан гапирадиган, ҳилм билан жим турадиганлардан қилгин!

403. Дарду ҳасратларимга саждадан бошқа даво топмадим.

404. Овозлар баландлашса, шовқин-суронга айланиб кетади. Лекин Қуръон тиловат қилувчиларнинг овози қанча баландлашса ҳам, фақат хушуъни – Аллоҳдан кўрқишни зиёда қилади.

Аллоҳим, бизни Қуръон аҳлидан қилгин!

405. Ростгўйлик худди тасбеҳнинг ипига ўхшайди. У узилса, кишининг барча фазилатлари сочилиб кетади.

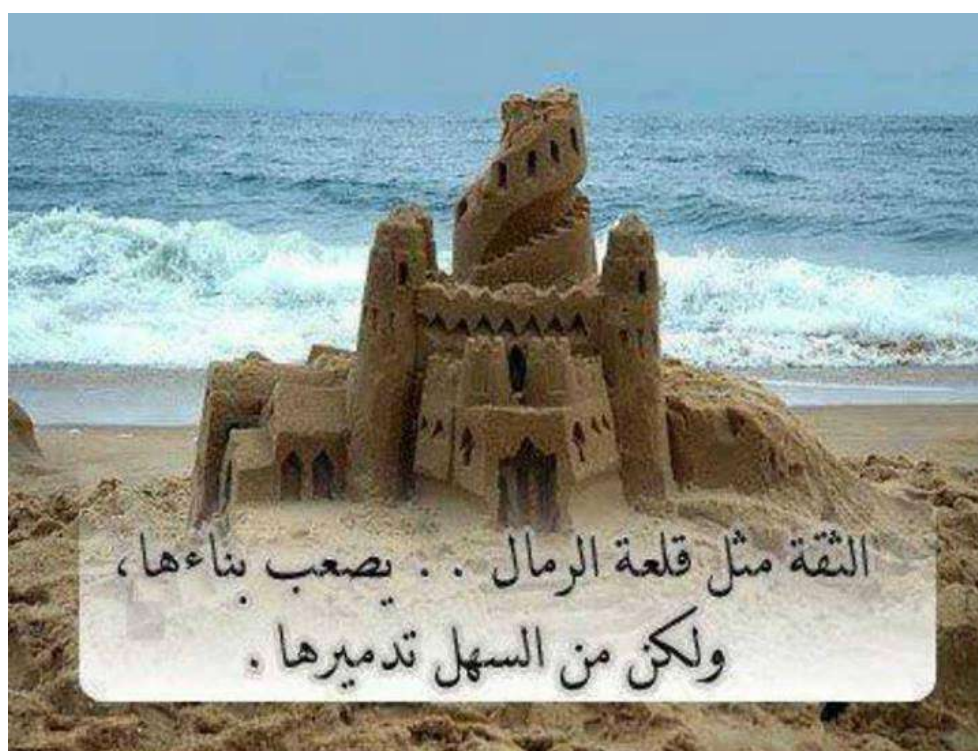

406. Ўқимайдиганлар ўқишни билмайдиганлардан афзал бўлмайди.

حافظوا دائما علي نطق الشهادة قبل النوم
فلا تدري متي تنام عيناك للأبد

407. Уйқудан олдин калимаи шаҳодат айтишни унутманг.
Ахир қачон абадий уйқуга кетишингизни билмайсиз!

الثقة مثل قلعة الرمال . . يصعب بناءها،
ولكن من السهل تدميرها .

408. Ишонч қумдан ясалган қалъага ўхшайди. Уни қуриш
қийин, лекин бузиш осон.

409. Ким «Субҳаналлоҳил ъазийм ва бихамдиҳи» деса, унинг учун жаннатда бир туп хурмо дараҳти экилади.

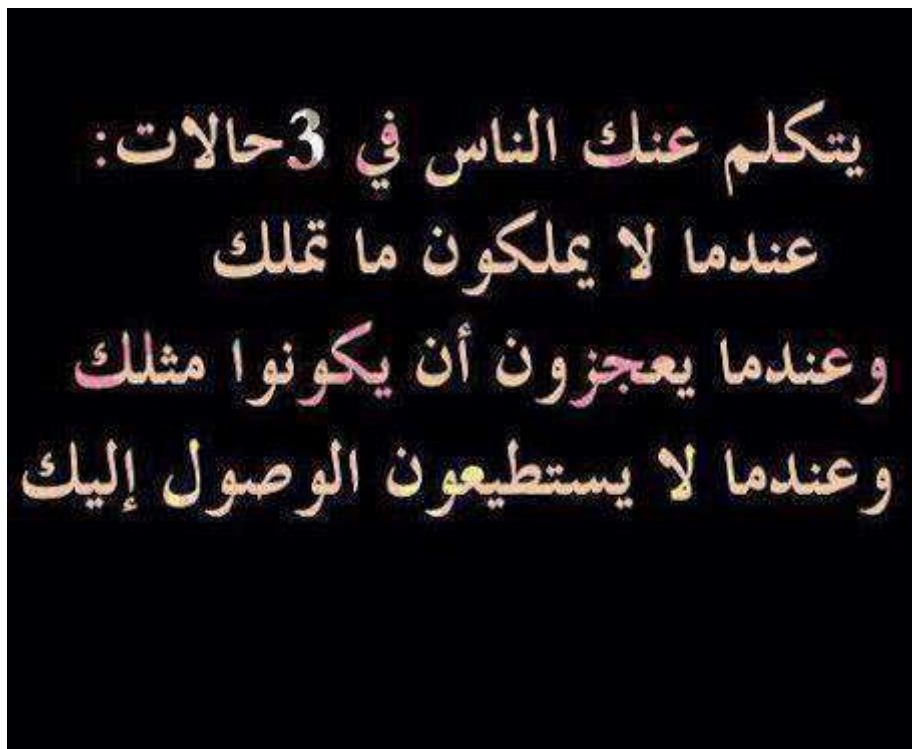
410. Уйларга уларнинг дарвозасига қараб баҳо берманг. Бу дарвозалар ортида олтин руҳиятли инсонлар бор!

411. Қалбга озор етказган сўзларни ўчирғич билан ўчириш мумкин. Лекин уларнинг қалбга етказган жароҳатини ўчирғич ўчира олмайди.

412. Бир аёл мушукка озор бергани учун дўзахга тушди. Ҳайвонга озор берган кишининг жазоси шундай экан, инсонга озор берган кишининг аҳволи қандай бўларкин?

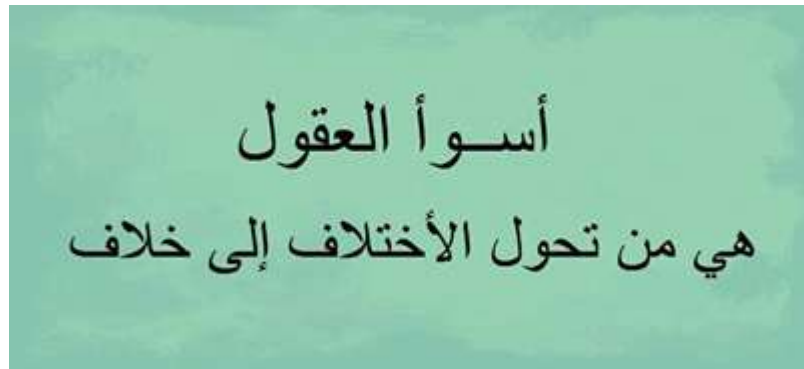

413. Уч ҳолатда одамлар сен ҳақингда гапиришади:

- Сен эга бўлган нарсага етиша олмаганда;
- Сендек бўла олишмаганда;
- Сен билан алоқа ўрната олишмаганда.

414. Нимаики хоҳласанг, қўлга киритишинг мумкин. Лекин мазлумнинг бир дуоибоди билан бор-будингдан айрилсан!

415. Энг ёмон ақл (умматга раҳмат қилиб берилган) ихтилофни хилофга (низога) айлантириб юборганидир.

416. Аллоҳим! Онамга беш нарса – соғлик, узок умр, жаннат, хотиржамлик ва мендан розилик насиб қил.

417. Роббим! Бизни ғафлат пайтида тўсатдан келадиган ўлимдан йироқ қил.

418. Ёмон суҳбатдош билан ўтиргандан кўра ёлғиз ўтирган яхши.

Имом Шофеъий

419. Жаннат ҳовлилари зикр билан курилади. Зикр тўхтаса, уларнинг курилиши ҳам тўхтаб қолади.

«Субҳаналлоҳ, валҳамдулиллаах, ва лаа илааҳа иллаллоҳ, валлоҳу акбар!»

420. Қуръони Карим эркак билан аёлнинг алоқасини ишқ деб эмас, меҳр деб атади. Зеро, «ишқ» сўзида шаҳват маъноси кучлироқ, «меҳр» сўзида эса инсонийлик ва мулойимлик кўпроқ.

421. Имом Шофеъий айтадилар:

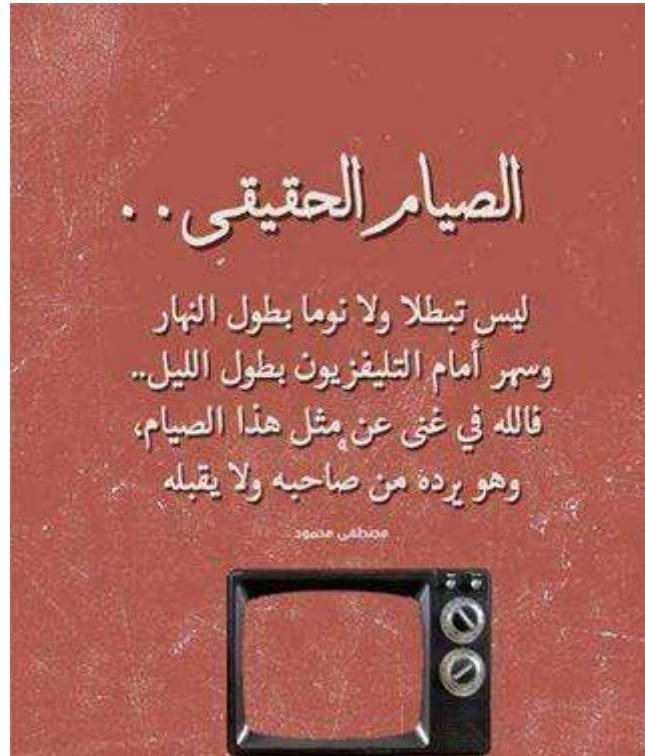
«Агар Аллоҳ томон отланган бўлсанг, югур. Қийинлашса, югуришни янада тезлат. Чарчасанг, пиёда юр. Шунга ҳам қурбинг етмаса, эмаклаб бўлса ҳам юр. Лекин орқага қайта кўрма!»

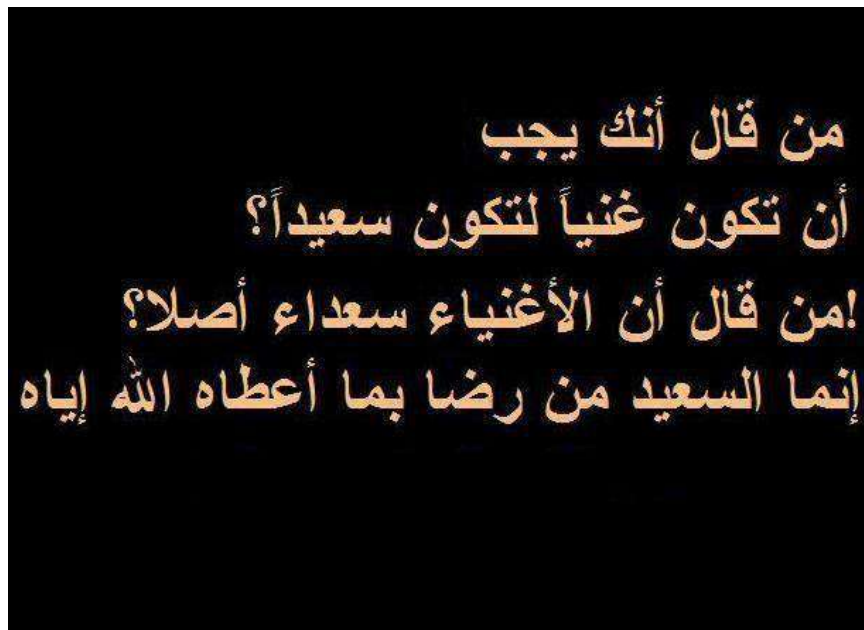
422. Аллоҳга элтувчи йўл узундир. Бу йўлнинг охирига етишинг муҳим эмас, умринг шу йўлда яқун топиши муҳим.

423. Аллоҳ ҳикмати билан бандага бир эшикни ёпса, раҳмати билан икки эшикни очади.

424. Ҳақиқий рўза узлатга чиқиб, кун бўйи ухлаш ва туни билан телевизор қаршисида бедор бўлиш эмас. Аллоҳ бундай рўзадан беҳожатдир. Уни эгасига қайтариб, рўзасини қабул қилмайди.

425. Ким сенга «Бахтли бўлиш учун бой бўлиш шарт», деб айтди? Ким сенга «Бойлар бахтли бўлади», деб айтди? Аллоҳнинг берганига рози бўлган кишигина ҳақиқий бахтиёрдир.

عندما يتقدم شاب فقير وتقي
لخطبة فتاة لا يوافق عليه
الأب و الفتاة و عندما
يتقدم شاب غني و فاسق
يوافق عليه و يقول
سيهديه الله
اليس الهادي هو نفسه
الرازق؟؟

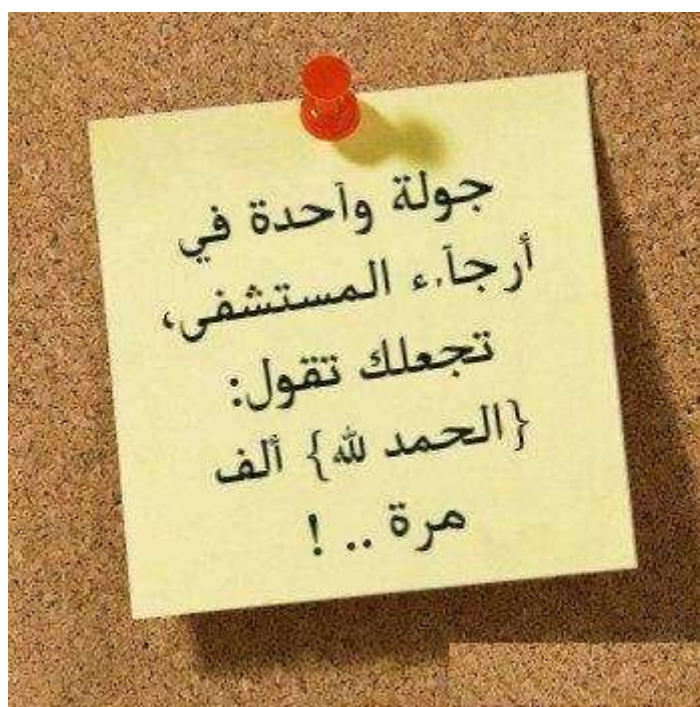
426. Камбағал, лекин тақводор йигит бир қизга совчиликка борса, қиз ҳам, отаси ҳам рози бўлишмайди. Бадавлат, лекин фосиқ йигит совчи бўлса, рози бўлиб, «Аллоҳ ҳидоят қилиб қолар», дейишади. Ахир ҳидоятга бошлаган Зот ризқ ҳам беради-ку!

427. Аллоҳим! Юрагимнинг сўнги зарбини «Лаа илааҳа иллаллох» шаҳодати билан қилгин!

428. Сабр кушойишнинг, яъни мушкулларнинг ечим калитидир. Ана шу калит зангламасин десанг, йиғисиз сабр қил. Роббингнинг «Сабр қилувчиларга хушхабар беринг» деган ваъдасини унутма!

429. Шифохона атрофини бир марта айланиб чиқсанг, минг марта «Алҳамдулиллах» дейишинг керак бўлади.

430. Тил офатлари:

Ғийбат;

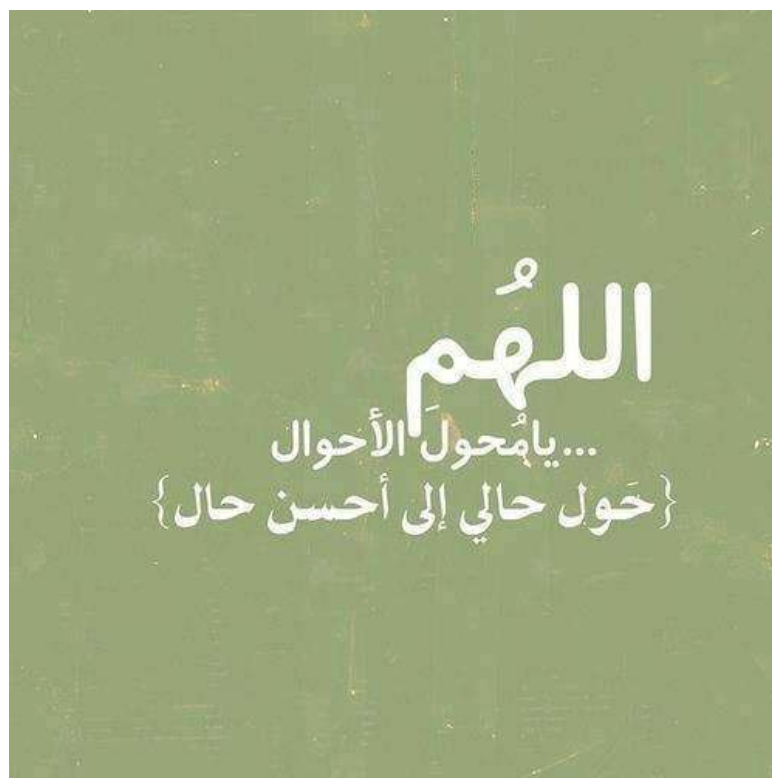
Чақимчилик;

Ёлғон;

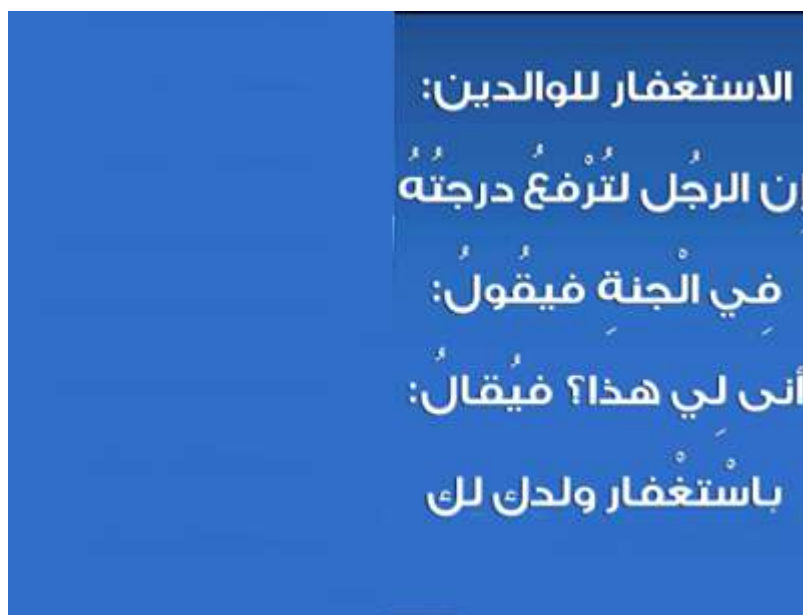
Сўқиш;

Лаънат айтиш.

Аллоҳ таоло: «Ҳар бир обрў тўқувчи ва айбловчига вайл бўлсин», деган.

431. Эй ҳолатларни ўзгартирувчи Аллоҳим! Ҳолатимни яхши ҳолга ўзгартир!

432. Ота-онага истиғфор айтишнинг фазилати:

Киши жаннатдаги даражаси кўтарилганини кўриб, «Булар менга қаердан келди?» дейди. Шунда унга: «Фарзандингнинг

сенга айтган истиғфори сабабли даражанг кўтарилди», дейилади.

433. Агар унутиш неъматни бўлмаганидами... Кўпчилик телба бўлиб қоларди!

434. Энг бахтли одам Воҳидул Аҳад сифатли Зотдан – Аллоҳдан бошқа ҳеч кимдан ҳеч нарсани кутмайдиган кишидир.

435. Бир ҳақимдан: «Нима учун сизга ёмонлик қилишса ҳам, яхшилик қилаверасиз?» деб сўрашди. У шундай деди: «Яхшилигим билан унинг ҳаётини афзал, ўзимнинг кунимни гўзал, тамойилларимни кучли, руҳимни тоза, нафсимни мусаффо қиламан», деб жавоб берди.

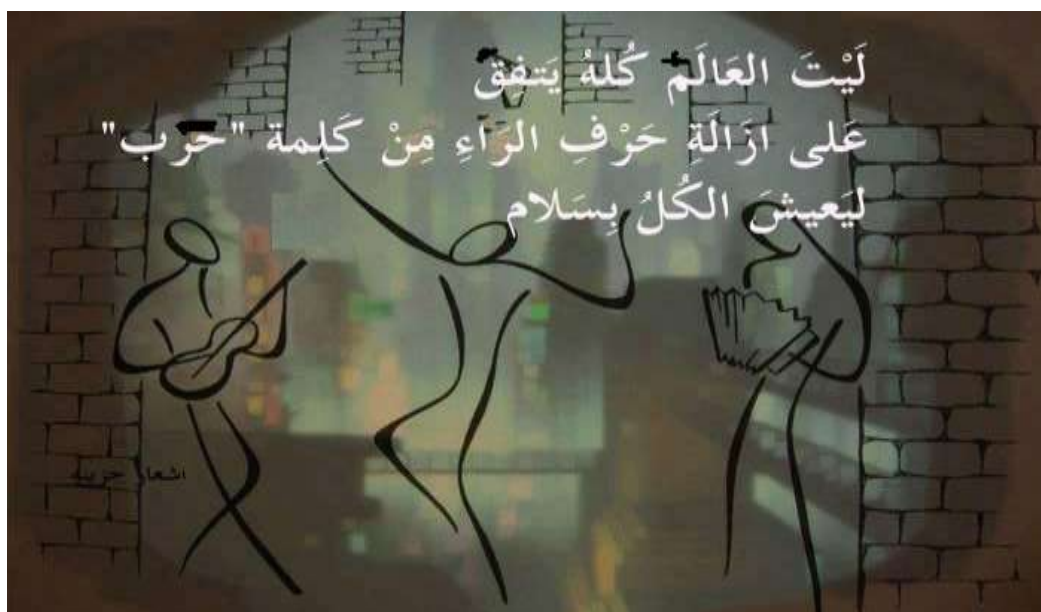
436. «Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам дедилар: «Қуръон соҳибига: «Қироат қилиб, кўтарилавер. Дунёда қандай тартил қилган бўлсанг, шундай тартил қил. Сенинг манзилинг охирги қироат қилган оятинг маконида бўлади»,

дейилади».

Абу Довуд ва Термизий ривоят қилишган

437. Ҳар қандай ҳолатда ҳам сенга нисбатан ўзгармайдиган инсон ажойиб инсондир.

438. Қанийди бутун дунё «حرب» (уруш) сўзидаги «ро» ҳарфини ўчириб ташласа! Ҳамма тинч-омон яшар эди.

(«حرب» сўзидаги «ро» ҳарфи олиб ташланса, «حب» «меҳр-муҳаббат» сўзи ҳосил бўлади)

439. Олдингга узр сўраб келган кишини хорлама! Узр сўрагандаги хорлиги унга кифоя қилади.

440. Бир ҳаким зотдан: «Нима учун сизга ёмонлик қилган кишидан ўч олмайсиз?» деб сўрашди. Донишманд табассум билан деди: «Ит мени тишласа, мен ҳам уни тишлашим керакми?»

441. Қуёш қиздирган, жазирама иссиқ кунда қайта тирилиш кунини эсла ва Аллоҳдан Аршининг соясини, шифти остидаги мақомни сўра!

Аллоҳим! Кундузлари соим, кечалари қоим бўлишда, кўзни тийиш, тилни сақлашда бизга Ўзинг ёрдамчи бўл!

442. Аллоҳим, бизга чинакам иймон ато қил!

443. Ғам-ташвишларимни кўп истиғфор айтиш билан енгаман.

444. Мана шу ерда, саждада умримга хотима ясалишини орзу қиламан.